49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1476 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 17/30 ԱՊՐԻԼ 1906 6 ՊԷՊԻԼ ԷՎՎԷԼ 1324 – 17 ՆԻՍԱՆ 1322

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պաղչ Ալի Ճատտէսի, 38
Թմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանկունների Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՏԵՐԻ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته‌در
صاحب امتیازی : ارمانس فریه
اداره‌خانه‌سی: باب‌عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԻՆԸ ԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆԽԻԿ
	Տարեկան	Վեցամեայ
Պոլսոյ Համար	80 ղրշ.	50 ղրշ.
Դուռտներու Համար	108 »	60 »
Արտասահմանի Համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐԻՔԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի Համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց Համար մանուաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԵՒԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Գիտական–Աստուածաբանական նորութիւններով առլի այս հմայիչ յօդուածը կը յանձնարարենք ուշի ուշով կարդալ մեր ամէն կարգի ընթերցողներուն։ Անոնք որ գիտուններու յայտնած նորութիւններուն հետամուտ են, մեծապէս պիտի օգտուին Տիւլիէբեան էֆ.ի այս խիստ շահեկան գրութիւնէն

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՀԱՄԱՁԱՅՆԻՆ
ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ Ա. ԳԻՐՔ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Կան գիտնականներ— եթէ երբեք կարելի է այսպէս կոչել զանոնք—նոյն իսկ Աստուածաբան–գիտնականներ որոնք կը պնդեն թէ Ս. Գիրքը և Գիտութիւն իրարու չեն համաձայնիր, թէ սիեղերքի ստեղծագործութեան և բնութեան ուրիշ այլ և այլ օրէնքներու մասին գիտութեան դեմ սահմանները անհնարապէս տարբեր են Ս. Գրոց աստուած բայաստրութիւններէն և նոյնիսկ հակառակ ալ՝ անոնց։ «Եւ հետեւաբար կը պնդեն անոնք, Ս. Գիրքը և Գիտութիւն չեն կրնար նկատուիլ միեւնոյն հեղինակին գործերը։» Անշուշտ մեծ սխալ մըն է այս, սխալ մը որ կամ գիտութեան՝ և կամ Ս. Գրոց մասին ստացուած տեղեկութեան խիստ սահմանափակ վիճակ մը ունենալէն առաջ կուգայ։ Այս տեսակ «գիտնական»ներ և «Աստուածաբան»ներ ամբողջ կեանքի տեւողութեան մէջոցին, միայն իրենց նիւթով զբաղած ըլլալէ վերջ, ուզած են քիչ մըն ալ իրենց չպատկանող խնդիրներ յուզել, ինչ որ սխալ և վնասակար արդիւնքներու յանգիլ ուրիշ ոչինչ կրցած է ընել։ Անոնք կօշկակարներ են որոնք կ'ուզեն իրենց կօշիկէն վեր երթալ։

Աշխարհի ստեղծումի պատմութեան ճշգրիտ հանգամանք մը ունենալուն մասին թեր ու դէմ կարծիքներ երեւան եկած են ու կերթան։ օրինակի համար, Բրոֆ. Հըքսլի կ'ըսէ թէ արարչագործութեան մասին Ս. Գրոց առած դասաւորութիւնը սխալ է և հետեւաբար հաւատալու ոչ-արժանի։ Բայց արդի զարգացած գիտութիւնը, ճշմարտասէր անձերու կատարած ուշադիր հետազօտութիւններու և անկողմնակալ բաղդատութիւններու շնորհիւ, կրցած է լուսաբանել խնդիրը։

Զարմանալի իրողութիւն մըն է սա թէ սկիզբէն ի վեր՝ չկայ աշխարհի և այլ երկնային մարմիններու ստեղծագործութիւնը տեղեկացնող գրութիւն մը՝ որ երբեք հերքուած կամ կասարուած չըլլայ, իր ծաներութեան և պարունակած սիստեմներուն պատճառաւ։ Այս զարգացումին մէջ, միակ բացառութիւնը կը կազմէ Մովսէսի ստեղծագործութեան մասին գրած պատմութիւնը, որ, հազարաւոր տարիներէ ի վեր կրցած է, կասարեալ պաղարիւնութիւնով, ընդդիմանալ մարդկային հմտութեան ծանր և քննադատական փորձերուն և քննութիւններուն։ Գիտութիւնն իսկ, իր ամենարարձր լուսաբանութիւններով տիրացուած է յարգանք ընծայել անոր։ Աստեղագիտութիւնը, Երկրաբանութիւնը, Հնէաբանութիւնը, Բուսաբանութիւնը և գիտութեան ուրիշ այլեայլ ճիւղեր՝ «մենք անոր բացատրութիւններուն մէջ սխալ չենք գտներ» բսելու հարկադրեան են։

Բրոֆ. Հըքսլի, և անկէ առաջ ալ մի քանի գիտնականներ, ընդունած էին թէ, արարչագործութեան մասին Մովսէսին տուած բացատրութիւնը սխալ մը կը պարունակէր, կեանքի—բուսական կամ կենդանական—սկզբնաւորութիւնը երրորդ՝ իսկ արեգական՝ լոյսի բնական այդ կեդրոնին երեւումը չորրորդ օրուան մէջ դրած ըլլալուն համար։ Բայց արդի գիտութիւնը սա և սոսր նման թիւրիմացութիւնները վտարած է բոլորովին։ Եթէ գիտուն մը սրբագրել ուզեր Մովսէսի այս պարզ դասաւորումը, կեանքի սկզբնաւորութիւնը պիտի դնէր արեգական հասատուելէն վերջ որ միակ լուսատու մարմինն է ամբողջ աշխարհի։ Սակայն Մովսէս սոսր հակառակը կը գործէ և կը դնէ զայն ճիշդ տոն՝ ուր «սկսաք է գրուիլ» կը պնդէ արդի գիտութիւնը։ Իրողութիւն մը Մովսէսի արձանագրութեանց մէջ ուրուն, կը լսենք թէ, Մր. Հըքսլի հաւանած է վերջապէս։ Եւ արդարեւ արդի բոլոր գիտնականները, որոնք իրենց ժամանակի ու խորհրդածութիւնը այս նիւթին ընծայած են, կընդունին թէ աշխարհ՝ այն տեսն, բացի երկրորդական պարագաներէ, կարօտ չէր արեգական լոյսին և ջերմութեան։ Հոս՝ բաղդատելով գիտութեան սահմանները աշխարհի հնագոյն պատմիչին տուած բացատրութեան հետ, մեր նպատակն է գիտուն Աստուածաբաններուն յայտնած նոր գաղափարներէն օգտուելով, ցուցնել թէ՝ Գիտութիւն և Ս. Գիրք մեծ հեղինակին երկու մեծ գործերն են, որոնք միւնոյն ուղիղ գծին վրայ կը յառաջանան, միւնոյն նպատակին ծառայելու համար։

1. Գիտութիւնը կը հաստատէ թէ՝ աշխարհ բուսական և կենդանական, կեանքի յարմար վիճակ մը ստանալէ առաջ, նախամարդկային ընդարձակ ժամանակամիջոց մը գոյութիւն ունէր։ Բնագէտներ և երկրաբաններ միլիոնաւոր տարիներ պարունակող անպէտն հնութիւն մը կը վերագրեն աշխարհին —մին՝ ծանօթ օրէնքներու տակ, աշխարհի և արեգական կեղեւին սառուցման համար վատնուած զօրութիւնը հաշուելով, իսկ միւսը՝ ժայռերուն մաշումի ընթացքը և գործարանաւոր դասակարգերուն մէջ տեղի ունեցած փոփոխութիւնը նկատի առնելով։ Սակայն այս իրողութեան և Մովսէսի տեղեկագրութեան միջեւ հակասութիւն չկայ։ Մովսէս կը պատմէ թէ Աստուած անորոշ ժամանակամիջոցի մը մէջ գոյութեան կոչեց երկինքն ու երկիրը, երբ տակաւին մարդը չէր ստեղծուած։ —«Սկիզբէն ստեղծեց Աստուած երկինքն ու երկիրը։» Յովհաննէս առաքեալ ալ՝ «Սկիզբէն էր բանը։ Եւ բանը Աստուծոյ հետ էր։ Եւ բանը Աստուած էր։ Սոյն բանը սկիզբէն Աստուծոյ հետ էր։ Ամենայն բաներ անով եղան։ Եւ անոր առանց ոչ մի բան եղաւ։ Որ եղաւ անով կեանք էր։ Եւ կեանքը մարդոց լոյսն էր։ Եւ լոյսը խաւարի մէջ կը լուսաւորէ։ Եւ խաւարը զանիկա չառաւ։ Եւ մարդ մը եղաւ Աստուծոյ կողմանէ՝ անոր անունն էր Յովհաննէս։ Սա եկաւ որպէս զի վկայութիւն տայ, որպէս զի վկայութիւն տայ լոյսին համար, որպէս զի բոլորն հաւատան անով։ Ինքն չէր լոյսը, բայց եկաւ որպէս զի վկայութիւն տայ լոյսին համար։ Ճշմարիտ լոյսն էր՝ որ կը լուսաւորէ ամէն մարդ՝ որ աշխարհս կուգայ։ Աշխարհի մէջ էր, և աշխարհն անով եղաւ, բայց աշխարհը զանիկա չճանչցաւ։ Իր սեպհականութեանցը եկաւ, և իրենքը զանիկա չընդունեցան։ Բայց որոնք զանիկա ընդունեցան, անոնց տուաւ զանոնք որ Աստուծոյ զաւակներ եղան, անոնք որոնք անոր անունին հաւատացին։ Որոնք ոչ արիւնէ, ոչ մարմնի կամքէ, ոչ մարդու կամքէ չեն ծնեալ, այլ Աստուծոյ ծնեալ։ Եւ բանը մարմին եղաւ, և մեր մէջ բնակեցաւ, լի՝ շնորհքով և ճշմարտութեամբ։ Եւ մենք տեսանք անոր փառքը, Հօրմէ միածնի փառքը։» Յովհաննէս առաքեալ՝ Աստուծոյ հետ գոյութիւն ունեցող Բանին՝ մարդեղութեան համար թէ՝ ստեղծագործութեան առաջ Աստուծոյ ժամանակ մը կար, երբ մարմնացեալ բանը—լոգոս—արդէն գոյ էր։—«Սկիզբէն էր բանը...»։ Հոս «սկիզբ» բառի գործածութիւնով ոչ թէ դասաւորութիւն կամ կարգ՝ այլ տեւողութիւն կամ ժամանակ ակնարկել կ'ուզուի, իսկ գալով անոր բառական նշանակութեան, անորոշ է և կրնայ մեկնուիլ ճախնական յաւիտեանականութիւն և կամ ճախնական ժամանակ։ Առակ. 8.23ին մէջ Սողոմոնի գործածած բանաձեւէն պարզ կերպով կընանք եզրակացնել թէ՝ Ս. Գրքի առաջին հատորին և արարչագործութեան առաջին օրուան մէջ կատարուած գործին միջեւ երկար ճախ-ամարգ-կալնի ժամանակամիջոց մը գոյութիւն ունեցած է,

2.— Գիտութիւնը կը հաստատէ թէ մարդուս աշխարհի վրայ գոյութիւն ունենալէն առաջ լուսաւորներ գոյութիւն ունէին։ Մինչ երկրաբանութիւնը մարդեն առաջ երկար ժամանակամիջոցի մը գոյութիւնը կը պնդէ, լուսաւորներու գիտութիւնն ալ իր կարգին կուգայ փաստել թէ՝ կան հեռաւոր աշխարհներ, որոնց լոյսը՝ մարդուս աշխարհի վրայ գոյութիւն ունենալէն խիստ առաջ սկսած է ճամբորդել պարապութեան մէջ։ Սըր Ոլիվերմ Հէրշէլ, աշխարհի գրեթէ մեծագոյն աստղաբաշխ գիտունը կ'ըսէ թէ՝ ծիրկաթինը կազմող աշխարհներ և արեւներ մեզմէ այնչափ հեռու են որ, անոնց լոյսը «հարիւր քսան հազար տարուան» երկար ճամբորդութիւնը մը վերջ մեզի կրնայ հասնիլ, և թէ՝ Աստուած անսահմանին մէջ զետեղած է անանկ աշխարհներ, որոնց լոյսը, մեզի հասնելու համար, «6 միլիոն» տարիներու համարդութեան կը կարօտի։ Սակայն այս անհալի թուանշանները երբեք չեն հակառակիր Մովսէսին տուած հաշիւին, և ինչո՞ւ։

Դիտնք թէ՝ արարչական չաբաթ՝ իւրաքանչիւրը քսանչորս ժամեր պարունակող վեց օրերէ բաղկացեալ չաբաթ մը չէ, սա պատճառներով թէ՝ նախ Աստուծոյ գործը ժամանակով չի չափուիր, երկրորդ՝ արարագործութենէն առաջ ժամանակաչափ գոյութիւն չունէր, այսինքն, քանի որ արեգակը ստեղծագործութեան առաջին երեք օրերուն մէջ գոյութիւն չունէր, — իրը լուսատու հաստատուած չէր ըսել կ'ուզուի — հետեւաբար՝ առանց արեգակի՝ օրեր ու ժամեր ունենալ, գիշեր և ցորեկ, իրիկուն ու առաւու և առանց նման բաժանումներ գծել անկարելի էր։ Եւ գիտնք թէ մարդը աբարչական չաբաթին վեցերորդ օրուան մէջ գոյութիւն ունեցաւ և կամ, ինչ որ նոյնն է, երկինքն ու երկիրը — լուսաւորներն ու մեր աշխարհը — մարդուն գոյութիւն ունենալէն 5 օր առաջ ստեղծուեցան։ Այս օրերէն իւրաքանչիւրը, ո՛վ գիտէ, քանի՛ հարիւրաւոր դարեր բոլորեցին։

3.— Գիտութիւնը կը հաստատէ թէ կար ժամանակ մը որ աշխարհ ջերմութեան համար արեգակին կարօտ չէր։ Երկրաբանութիւնը աշխարհի այլ և այլ մասերուն մէջ կենդանիներու և բոյսերու բրածոներ գտած է։ Սառուցեալ գօտիներուն տակ գտնուած են այնպիսիներ, որոնք Այրեցեալ Գօտուն տակ ալ կրնային ապրիլ կամ ծաղկիլ։ Այս ասոնց, հաւանականաբար աշխարհս շրջապատուած էր շոգիով և հանքային նիւթերով, որոնք թանձր վերարկուի մը նման պատած էին երկիրը, անդադար զայն արտաքին փոփոխութիւններէ։ Մովսէսի տեղեկագրութեան մէջ ուշադրութեան արժանի է սա պարագան թէ՝ աշխարհ, սկիզբէն մինչեւ չորրորդ օր առանց արեգակի մնաց, որովհետեւ նոյն օրուան մէջ էր որ արեգակը երեւան եկաւ իբր աշխարհի լուսաւուն։ Հոս ալ կը համաձայնին գիտութիւն և Ս. Գիրք։

4.— Դարձեալ գիտութիւնը կը փաստէ թէ արեգակը աշխարհի իբր լուսաւու տրուելէ առաջ երկիրը գոյութիւն ունէր, հակառակ սա իրողութեան թէ՝ երկրաբանական այս շրջանին մէջ լոյսը զգալի էր և նոյն իսկ գործածելի հանդարանք մը ունէր։ Կենդանեաց մնացորդներու տեսողական գործարանները կը փաստեն թէ, ան ատեն գոյութիւն ունեցող լոյսը, բնութեամբ և յատկութիւնով, գրեթէ հաւասար էր այժմ երկրի վրայ զգիտուած լոյսին։

«Ժամանակ մը, կ'ըսէ Տր. Պաուրս, Աշխարհ՝ ինք հրաչէկ վիճակ մը ունենալէ զատ, շրջապատուած էր մահեկանաչ յաւելուածական օդակներով։ Այս օդակները կը բաղկանային գլխաւորաբար շոգիէ և ուրիշ շատ տեսակ հանքային նիւթերէ, որոնք աշխարհս երեսը կը կազմեն այժմ։ Աշխարհի այս վիճակը շարունակեց մինչեւ Նոյեան ջրհեղեղ, և այս իսկ էր պատճառը այս մեծ ջրհեղեղին որ, այցելելով երկրիս երեսը, երկրաբանական անագին փոփոխութիւններ առաջ բերաւ անցեալին պատմութեան մէջ — փոփոխութիւններ որոնք ընդհանրապէս ոչկիանան ողողումներու կը վերագրուին։ Ժամանակի տեւողութեամբ՝ աշխարհի հոլովական շարժումի արագութիւնը նուազեցաւ, երկիրը շրջապատող այս շոգեղէն օդակները, երկրիս երեսին աւելի ու աւելի մօտենալով, վերջապէս գահավիժեց հեղեղներուն նման վար թափեցան։»

Տր. Պաուրսի անձնական այս կարծիքը (*) մեզ սա եզրակացութեան կ'առաջնորդէ թէ՝ Մովսէսի բացատրութիւնը հոս ալ կրնայ ազատօրէն ցուցադրել իր պարունակած ճշմարտութիւնը։ Մովսէս չըրի երկու մարմիններ կը յիշէ որոնք «հաստատութիւն» — գիտական բայաստրութիւնով օդ — կոչուած միջոցով մը զատուած էին իրարմէ։ Այս երկու մարմիններէն մին երկրիս երեսը կը ծածկէր, իսկ միւսը վերը՝ օդին մէջ կը չարժէր։ Արեգակը չէր կրնար ազատաբար ցոլացնել իր լոյսը աշխարհին, որովհետեւ վերը գտնուող ջուրի տարածութիւնը մեծ արգելք մը էր իրեն, բայց անոր լոյսը, շոգիին մէջ տեղի ունեցող ծուռտումի ընդհանուր օրէնքին համաձայն, կրնար, եթէ ոչ ուղղակի՝ գէթ անուղղակի կերպով ազդեցութիւն ներգործել աշխարհին։ Հետեւաբար Մովսէս ըսել կ'ուզէ թէ՝ արեգակը աշխարհի լուսաւուն ըլլալէ, հաւանական է, միլիոնաւոր տարիներ առաջ երկիրս գոյութիւն ունէր, որովհետեւ այս երկար ժամանակամիջոցին մէջ էր որ արարչագործութեան առաջին երեք օրուան գործերը կատարուեցան աշխարհի վրայ։ Հոս ալ Ս. Գիրքը կը համաձայնի գիտութեան։

5.— Վերջապէս գիտութիւնը կը պնդէ թէ ստեղծագործութիւնը սահմանական յառաջացումի արդիւնք է։ Աշխարհիս բնական կազմակերպութիւնը ինչպէս նաեւ կենդանական կեանքը, վերջին ծայր սորին վիճակներէ սկսան և հետզհետէ չարունակական բարձրացումի միջոցաւ հասան հոն, ուր մենք կը տեսնենք այժմ։

Ս. Գիրքը կը յայտնէ մեզ թէ՝ Աստուած սկիզբէն ի վեր ասահմանաւոր յառաջացումով գործել ուզած է։ Անոր նպատակը երկիրը լեցնել էր՝ մարդկային արարածներով, բայց, որչափ որ գիտնք, անոնցմէ զատ մը մնայն ստեղծեց։ Մարդուն անկումէն վերջ՝ զայն իր ինկած վիճակէն վեր բարձրացնող Փրկիչի մը գալուստը յայտարարեց, բայց հազարաւոր տարիներ անցան մինչեւ որ Փրկիչը մարմնով երեւցաւ։ Բնութեան գրքին մէջ Աստուած ինքզինքը ինչպէս որ յայտնած է, Ս. Գրոց և յայտնութիւններուն մէջ ալ նոյն մեթոտով կ'ուզէ յայտնել իր խնամատարութիւնը, գորութիւնը ու փառքը։

Բաղդատենք աշխարհի ստեղծագործութեան մասին Մովսէսի գծած յառաջացումի ատոմիստատարեալ՝ գիտութեան հաստատած կանոններուն և դէպքերուն հետ և պիտի տեսնենք թէ կատարեալ համաձայնութիւն կը տիրէ անոնց մէջ։

Յարգ՝ աշխարհի ստեղծագործութեան մասին՝ գիտութեան ասիմտած տեղեկութիւնը հետեւեալ մէջոցներու բաժանումը կը ներկայացնէ մեզի։

1.— Սկիզբեան միջոց, ուր կենդանեաց ամենատարրին դասակարգերը կ'ապրին։

3. Դեւոնեան միջոց, ուր ջուրի մէջ ապրող կենդանեաց տուար բազմութիւն մը երեւան կուգայ իրենց տեսակներով։

4. Անխատ միջոց, ուր ճարխատանման բոյսեր ամպին քանակութեամբ կ'ածին, որոնք ցարդ պահուած են հանածոներու խաւերուն մէջ։

5. Սողունեան միջոց, ուր կ'ապրին սողուններ, թէ ջուրի մէջ և թէ ցամաքի վրայ։

6. Սանտուեան միջոց, ուր առաջ կուգան կաթնաբեր կենդանիներ՝ բազմաթիւ տեսակներով, որոնցմէ շատեր ոչնչացած են այժմ։

7. Մարդկային միջոց կամ մարդ դար, ուր առաջին անգամ ըլլալով բընական մարդը գոյութիւն կ'ունենայ։

Մովսէսի տեղեկագրութիւնը ուշի ուշով կարդալէ վերջ, պիտի տեսնենք թէ արարչական գործողութիւնը ասոիմանաւոր յառաջացումով կ'ընթանայ դէպի կատարելութիւն։ Զերմապէս կը յանձնարարեմ ամենը ընթերցողներուս որ ուշադրութեամբ կարդան Ծննդոց առաջին գլխին 1–26 համարները և անկողմնակալ ոգւով բաղդատեն հոն զրուած դէպքերուն ատոիմանաւորումը՝ վերը յիշուած միջոցներու շարքին հետ։ Այսպէս ընելով պիտի տեսնենք թէ երկուքն ալ—գիտութիւն և Ս. Գիրք—ամենապարզէն սկսելով ասոիմանաւոր դէպի կատարելութիւն կը յառաջանան։

Ուստի կ'եզրակացնենք թէ՝ «Մովսէսի տեղեկագրութեան մէջ չկայ բան մը որ գիտութիւնը քննադատելու յանգէնի և թէ՝ Մովսէսի յայտնութիւնները կատարելապէս կը համաձայնին գիտութեան գիւտերուն»։

Հետեւաբար, սա երկու հեղինակութիւններէն մին ճշմարիտ պէտք է ըլլայ, այսինքն՝ կամ ընդունելու ենք թէ Մովսէս գիտութեան կանոններուն ա՛նքան կատարեալ հմուտ էր որ, ամենաչնչին սխալ մը իսկ գործելու վտանգին մէջ չգտնուեցաւ, և կամ խոստովանելու ենք թէ ուղղակի Աստուծոյ ներշնչումով գրեց նա այս դասագիրքը։ Բայց մենք պատճառներ ունինք ընդունելու թէ Հոգւոյ Լերան այս հոմիւռ գիտութիւնը չէր հասկնար այնչափ՝ որչափ մարդիկ հակադրած են այժմ։ Ուստի կը հաստատենք թէ «Մովսէս իր հմտութիւնը Աստուծմէ ստացաւ»։ Արդարեւ ա՛րդեամ կը զօրանայ մեր հաւատքը Ս. Գրքին հանդէպ, երբ խորհինք թէ այս «բաղդատաբար» տարբեր մարդուն ստեղծագործութեան մասին տուած տեղեկութիւնը կրնայ դիմադրել գիտութեան ամենադարձ քննութիւններուն և փորձերուն։ Ճշմարիտ է թէ գիտութիւնը Ս. Գրքէն հրեանք վախ չունի, միեւնոյն ատեն Ս. Գիրքն ալ ոչինչ կը վախնայ գիտութենէն։

«Բոլոր յայտնութիւնները, կ'ըսէ Տր. Դոգլբր, ըլլան անոնք Ս. Գրոց մէջ, ըլլան բնութեան մէջ, պէտք է վերջին ծայր համաձայնին իրարու։ Գիտութիւնը իր ամենաերջին տեղեկութեանց ընդհանրացումով «Աստուածաբանութիւն» մը պէտք է ըլլայ, Աստուածաբանութիւնը իր ճիշդ և վայելուչ մասնամասնութիւններով «Գիտութիւն» մը պէտք է ըլլայ։ Անոնք երկուքով զատ ամենեն են երկինքին, երկու Վեսթեան Կոյսեր որոնք անուանական կեանքի վերարերող սխալներ չեն գործած։»

«Մեծ հեղինակին երկու գրքերուն մէջեւ անհամաձայնութիւն չկրնար գոյութիւն ունենալ, կ'ըսէ Բրոֆ. Տէյնա, անոնք Անկէ մարդուն զրկուած յայտնութիւններ են որոնցմէ նախկինը (*) կը ցուցնէ մեզ անցեալի ընդարձակ խաւարէն մեզի հասնող Աստուածակերտ ներգործութիւնը որ իր կատարելութեան հասաւ մարդուն երեւումով, իսկ վերջինը կը սովորեցնէ մարդուն՝ իր Արարչին հետ ունեցած յարաբերութիւնը և կը խօսի բարձրագոյն ներշնչումներու վրայով, որոնք յաւիտեանական ապագային կը պատկանին։»

Տ. Յ. ՏԻՒԼԻԿԵԲԵԱՆ

(*) Գիտութիւնը ըսել կ'ուզէ։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒՑԻՒՆԸ

ԿԱՐՁՍԱԼ ԵՐԵՒԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Շաբաթ օրուան թատրով մեր ընթերցողներուն ներկայացուցինք Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւնները Ծերակոյտին մէջ և մասին Երբեակ Զինակցութեան։ Նախարարը ո՛րքան որ պատմեց Իտալիոյ հաւատարմութիւնը նոյն զինակցութեան, բայց տարակոյս չկայ թէ գերման քաղաքականութեան համար այլ եւս աւելի նշանակութիւնը չունի Իտալիոյ մասնակցութիւնը Սրբազան Զինակցութեան։ Իտալիա անգլիաֆրանսական և սպանական չրջանակին մէջ մտնելէն վերջ դժուարաւ կրնայ այս սուեռեռ բաժնուիլ անկէց, մանաւանդ որ ներկայ և ապագայ շահերը այս նոր չրջանակին մէջ աւելի ապահովուած կը գտնէ։ Բայց թէ ինչո՞ւ նախարարը բացէ ի բաց չպարզեց այս կէտը, ասոր պատճառը դժուար չէ կռահել։ Իտալիա հարկ չի համարիր որ միջազգային ընդհանուր կացութեան

Եւ անմիջապէս դուրս խոյացաւ զայն վնասելու համար։ Բոլոր հաւատական տեղերը աչքէ անցուց, ամբողջ չրջանը բրաւ հանդիսականներուն, և ոմանց համակերպութեամբ մը մատնադարանին առջեւ դարձաւ, ուր հայր ու աղջիկ եղեկարական բարդէ մը զարնուածի նման, չանթարար եղած, լուռ ու անխօս իրեն կը սպասէին, որ առանց ո և է նախաբանի։

— Դուռը բանանք, գուչց։

— Ի՞նչ, չի գա՞ք միթէ ճէյմսը, հարցուց միլիոնատէրը։

— Աւա՜ղ, հայր, հեծեց Էլէն, դժբաղդութիւնը կատարեալ պէտք է ըլլայ։

Սըր Ղրիզորի իրմէ չսպասուած կորովով մը մօտեցաւ մատենադարանի դրան և զայն ուսովը վեր վերցուց։ Դուռը վայրկենաբար բացուեցաւ կընոնակի վրայ։ Երեքը մէկէն ներս խուժեցին և քարացած մնացին, հոն պարզուղ սրտաճմլիկ տեսարանին հանդէպ։ Ընդհանուր սակնուվրայութիւն մը կը պարզուէր սրահին մէջ։ Գիրքերը, լրագիրները, հանդէսները սփռուած էին գետնին երեսը ալ ու ձախ։ Դրասեղանները, աթոռներ ջարդ ու փշուր եղած էին։ Այս ընդհանուր աւերածին մէջ երկու անձ գլտորած էին գետնին վրայ։ Անոնցմէ մէկը գետինը պառկած էր, իսկ միւսը անոր վրայ յարձակած, ձեռքովը կոկորդը սեղմած, կը ջանար զայն խեղդել։

— Աստուա՜ծ իմ, գուչց էլէն, սա ինչ վայրագութիւն։

Այնպէս կը տեսնուէր որ եթէ քանի մը վայրկեան ալ դուռը չբացուէր, այս երկուքէն մէկը անպատճառ պիտի խեղդէր միւսը, որ խօսելու կարողութենէ զրկուած, խուլ հանդիսիներ միայն կ'արձակէր։ Երկուքն ալ երեսի վրայ պառկած էին և աչառանկին ակար լոյսովը կարելի չեղաւ ճշդել անոնց ինքնութիւնը։ Միլիոնատէրը յանդգնի առաջին տպաւորութիւնը անցընելէ ետք, օգնութեան փութալու համար խոչանգուողին, երբ անոնց վրայ ծռեցաւ, սոսկումի ճիչ մը արձակեց։

— Ի՞նչ, Սըր ճէյմս Կուպլին...։

— Աւա՜ղ, նշանա՞ծս ... կրկնեց աղջիկը։

Սըր Ղրիզորի Շարթ որ պահապան հրեշտակի մը նման չէր բաժնուեր հօրեղբօրը աղջիկէն,

— Հանգարտեցէք օրիորդ, ըսաւ, ձեր նշանածը այնչափ պարկեշտ և ուղղամիտ անձնաւորութիւն մըն է որ բնաւ պիտի չզլխանի առանց բանաւոր պատճառի մէկը խեղդելու։ Կրկնեմ, Ամէն պարագայի մէջ պէտք է եզրակացութեան սպասել։

Սըր ճէյմս Կուպլի սակայն, բոլորովին անտարբեր իր չուրջը յարուցուած այս ալմուկներուն, ու իր նկատմամբ խօսուածներուն, վայրագ կատաղութեամբ մը կը շարունակէր սեղմել կոկորդը հակառակորդին, ժամ առաջ զայն մահացնելու տենչով։ Վերջապէս միլիոնատէրն ու Սըր Ղրիզորի դերմարդկային ճիգերով հազիւ կրցան Սըր ճէյմս Կուպլի ձեռքէն ազատել մարդը և զարմանքով տեսան որ երիտասարդին խեղդել ջանացած անձը ուրիշ մէկը չէր եթէ ոչ իր գործակատարը Մր. Վիլֆրիթը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՕՆԸ 15

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՀՈՎԱՆՈՅԻ ՄԸ ՍԻՐՈՅՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Բ.

Սըր ճէյմս Կուպլի անյայտացումը կամ բացակայութիւնը խոր աղդեցութիւն ըրաւ բոլորին ալ վրայ։ Սըր Ղրիզորի Շարթ ալ իր թեկնածութիւնը մոցած՝ եղբօր մը դիրքը բռնած էր գեղանի Էլէնի հանդէպ, անոր վիշտը մեղմացնելու փարեկանութեամբ,

— Անպատճառ հիւրերուն քով սրբանը ըլլալու է, ըսաւ։

մէջ յանդուգն գործ մը տեսնէ պաշտօնապէս խզելով դաշինք մը, զոր խզելու համար անհրաժեշտ պատճառն ալ չկայ։ Դաշինք մը՝ որ իր պայմանաժամը ունի, կրնայ համբերել մինչև այդ վայրկեանը։ Թէ Իտալիոյ և թէ Գերմանիոյ մէջ հանրային կարծիքը գրեթէ ապահով է որ Երրեակ Զինակցութիւնը պիտի չվերանորոգուի երբոյ անգամ ըլլալով։ Ինչո՞ւ այժմէն Իտալիա բաժնուի, մանաւանդ որ Ֆրանսայի և Անգլիոյ համաձայնութիւնը կրնայ անակնկալի մը առջև գտնուիլ և խզուիլ։ այս համաձայնութեան վրայ ժամանակ պէտք է անցնի նուիրագործուելու համար, և Երրեակ Զինակցութիւնը դեռ երկու տարիէն առնի պայմանաժամ ունի։ Գերմանիոյ ալ գործին չգար խզելու Իտալիոյ հետ դաշինքը, նոյն պատճառներով։

Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարարին յայտարարութիւններուն Գերմանիոյ մէջ բրած տպաւորութեան վրայ հետեւեալը կը գրուի Գերլինէն Նայե Ֆրայէ Բրէսէի։ —

Ցօսէֆ Զայսունկ Կուիչիարտինի կոմսին երէկի ճառին վրայ կը յայտարարէ։ — Երրեակ Զինակցութեան ապագային վրայ կոմս Կուիչիարտինի բոլորը Գերմանիոյ համար նոր բաներ մը չեն, այդ զինակցութեան մասին ընդհանուր եւրոպական յայտարարութիւններէն տարբեր բան մը չեն ըսեր Իտալացի նախարարին խօսքերը։ Բայց քանի որ Աւստրիոյ և Իտալիոյ յարաբերութիւններուն խնդիրը կայ, Գերմանիա աւելի դժուարին կացութեան մէջ կը գտնուի։ Իտալացի նախարարը Աւստրիոյ հետ Իտալիոյ յարաբերութիւնները «փխտ մեհրմական» կ'անուանէ։ Միւս կողմէ երկու Տէրութեանց միջև յարաբերութիւնները բուռածին չափ մեհրմական չեն։ Բայց ասոնք, Կուիչիարտինի կոմս կը յայտարարէ թէ Երրեակ Զինակցութեան հաւատարիմ մնալով հանդերձ, Իտալիա հաստատուն պիտի պահէ Անգլիոյ հետ իր աւանդական սերտ յարաբերութիւնները և Ֆրանսայի հետ անկեղծ բարեկամութիւնը։ Բնել է թէ մինչև հիմակուան իր քաղաքականութիւնը պիտի չարունակէ, և հետեւաբար չի փոխուիր Գերմանիոյնուն դասասանը, զոր բրած էին վերջին ժամանակներու մէջ Իտալիոյ բռնած ընթացքին վրայ։

Գերման ուրիշ թերթ մը կ'ըսէ։ — Բնաւ չէ փոխուած կացութիւնը։ Իտալիա արդէն տարիներէ ի վեր անապահով դիմակից մն է, և անգլիա-ֆրանսական համաձայնութեան կնքումէն ի վեր իւրաքանչիւր գերման կ'ուզէ գիտնալ թէ ինչ դաղտիար պէտք է ունենանք խռալացի զինակցին վրայ։ Տակաւին երկու տարի կրնանք Իտալիան մեր զինակցը համարել, քանի որ սոորագրութիւն կայ, բայց երբ վերանորոգութեան ժամանակը դայ, լրջօրէն պարտաւոր ենք խորհելու թէ ինչ պարտաւորութիւններ հարկ է ստանձնել Տէրութեան մը հանդէպ, որ մեր մասին ո և է պարտականութիւն չունի ստանձնել։

Կերմանիա թերթը կը գրէ։ — Կուիչիարտինի յայտարարութիւնները չեն կրնար բանալ յոսի տրամադրութիւնները Գերմանիոյ մէջ։ Բուն իմաստը սա՛ է։ — Պատերազմի ժամանակ ինչ ընթացք պիտի բռնէ Իտալիա։ Եթէ քանի մը Տէրութիւններ, Ֆրանսան ալ մէջը ըլլալով, Գերմանիոյ վրայ յարձակին, Իտալիա իր զինակցական պարտաւորութեան հաւատարիմ պիտի մնայ։ Պատասխանը յայտնի է նախարարին յայտարարութիւնէն իսկ, քանի որ Երրեակ Զինակցութեան իր հաւատարմութեան վրայ խօսելով հանդերձ, աւելցուց թէ ամէն պարագայի մէջ Իտալիա Ֆրանսայի հետ ալ բարեկամ պիտի մնայ։

ՍԱՔՍՈՆԻՈՑ արքունիքին մօտ Բրուսիոյ ներկայացուցիչ կոմս Տէօնհոֆ հանդստեան կոչուեցաւ։ Տէօնհոֆ 70 տարեկան է, գերման վարչական Պիւլովի կնոջ առաջին ամուսինն է։ Պիւլով իշխանութեան երկու զուտակ ունենալէ վերջ ձգեց Տէօնհոֆը և Պիւլովը առաւ։

ՄԻԶԱԴԵՂ ՄԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍԽ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ։ — Երեսփոխան Քէյր Հարտի ի նպաստ կինոներու քննարկութեան առաջարկութիւն մը ներկայացուց։ Վիճաբանութեան միջոցին կինոներու բնութիւնն մեղադրանքներ եղան ի նպաստ Քէյր Հարտիի առաջարկութեան և կարդ մը կինոներ մանաւանդ անպատշաճ աղաղակներ արձակեցին։ Կառավարութիւնը հարկ տեսաւ պարտիլ այդ բեմը, և առաջարկութեան վրայ վիճաբանութիւնը անպայման ժամանակով յետաձգեց։

ՐՈՒԶՎԷԼԹ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐԸ։ — Նախագահ Բուզվէլթ նոր պատգամաւոր մը ուղղեալ Խորհրդարանին, կ'առաջարկէ որ 300,000 տոլար քուէարկուի Սան Ֆրանսիսքոյի պետական գործարաններուն մէջ նոր աշխատութիւններ կազմակերպելու համար, որպէս զի անգործ ապրողներուն գործ հայթայթուի։ Նախագահը կ'առաջարկէ գումար մը եւս քուէարկել Սան Ֆրանսիսքոյի բանակին մթերքները փոխադրելու համար, որոնք աղէտեալներուն բաժնուած էին երկրաշարժէն անմիջապէս վերջ։

ԱՅՐԱՆԻ ԲԱՂԱՔԸ։ — Ապրիլ 24 թուով Սան Ֆրանսիսքոյէն կը հեռագրեն անգլիական թերթերու։ — Սըր Թոմաս Լիփթընն Սան Ֆրանսիսքոյի քաղաքապետին հեռագրով կ'իմացնէ թէ 1,000 անգ. ոսկի նուէր կուտայ աղէտեալներուն նպաստից մասուկին։ Կառավարչին կողմէ տրամադրութեան տակ դրուած օթոմոպիլով շրջան մը բրի կրակին քանդած մասին արտաքին կողմերը։ Սակայն կողմ գործաւորներ կ'աշխատին մաքրել փողոցները և շտկեալները։ Թղթատուներ, որուն չնութիւնն համար 400,000 անգ. ոսկի ծախք եղած էր, անվնաս մնացած է բոցի քարէ սանդուխներէն և սիմանարդ գաւիթներէն։ Քաղաքին մէջ նոր չնութիւններէն շատերը այս թղթատան ոճով չնուած ըլլալով, վերանորոգութիւնը քիչ ծախքով կարելի պիտի ըլլայ։ Հիմնական միասի այս բացակայութիւնը նիւթապէս պիտի պակասցնէ ապահովագրական ընկերութեանց կորուստները։ Տեղ տեղ հողը խիստ մեծ պատառուած քներ ունեցած է, և մակերեսը մինչև չորս ոտնչափ խորը իջած է։ Պողպատեայ խողոր չնչիք տեղ տեղ կանգուն մնացած են բոլորովին։ Բնակիչներուն երբը կը շարունակէ սակայն, մինչև ցարդ 25,000 հոգիէն աւելի մեկնած են քաղաքէն։ բայց ոստիկանութիւնը չի ներեր որ աշխատելու կարող մարդիկը մեկնին, ուստի գործարանները խիստ հոգալու մասի դարձած են։ Ջարմանալի արագութեամբ փայտեայ խրճիթներ կը շինուին։ Իմիկ առաջ ամէն ջուր կ'ենուցանեն։ Օրը երեք անգամ կերակուր կը բաշխուի, կիներուն և տղաքներուն ալ հագուստ։ Ամէն պատի վրայ ազդարարութիւն մը փակցուած է թէ ինչ միջոցներու պէտք է դիմել կորսուած ազգականները գտնելու համար։ Ամէն օր նոյնան կառավարութիւնը կը հաստնի։ 28 վակոնէ բաղկացեալ կառավարութիւն մը խոնարհական գործիքներ բերաւ 15,000 հոգիի բաւուց։ Շատ վաճառականներ կարելի եղածին չափ արագութեամբ մաքրել կուտան իրենց մթերանոցները, իրենց նախապատրաստութիւնն վերանշնութեան։ Բարեկարգութիւնը և հանրային վտահութիւնը գրեթէ վերահաստատուած են։ Գողերը կը զարնուին սեսնուելնուն պէս, թեև. անոնց թիւը պակասած է։ 5,000ի չափ զօրք կայ։ Կ'ուզուի որ կարելի եղածին չափ շուտ վերաշինուի քաղաքը, որպէս զի իրենց վաճառականութիւնը ուրիշ ծովեզերեայ քաղաքներուն չանցնի։ Ի մասոյ դատարանները պիտի վերսկսին իրենց սովորական գործառնութիւնները։

*** Գերման Բայլսթակին բացման առթիւ, նախագահ կոմս Պաղէսթրէմ վեհապետի և Սան Ֆրանսիսքոյի աղետներուն անմարիկով բան։ —

«Մինչ մենք զանկան արձակուրդ կը վայելենք դեղեցիկ օդով մը, երկա. ապրեր որոնց հետ մասնաւորապէս բարեկամական կապերով կապուած ենք՝ տարերաց փորձութեանց ենթարկուեցան։ Մեր զինակից Իտալիա, որուն հետ պատմական հին յարաբերութիւններ և ներկայիս մէջ ալ համակրական զգացումներ սերտիւ կը միացնեն մեզ, ծանրագոյն վշտակրեցաւ։ Վեսուվի ահաւոր կերպով բուռն բորբոքմամբ։ Հարիւրաւոր մարդկային կեանքեր զոհ ինկան անոր։ Հազարաւորներ ծանր կոբուստ կրեցին։ Լաւայի և աճիւններու ներքեւ թաղուեցաւ գեղատեսիլ դաշտ մը, որ աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ վայրն է։

«Բայց ա՛լ աւելի խիստ եղաւ Միացեալ Նահանգաց մեզի ազգական ժողովուրդին գլխուն եկած փորձանքը։ Կործանարար երկրաշարժ մը և անոր հետեւող բազմակործան հրդեհ մը ամբողջովին աւերեցին Սան Ֆրանսիսքոյ, Միացեալ Նահանգաց արեւմտեան քաղաքամայրը։ Թէեւ կեանքի և ինչքի կորուստն չափը դեռ ճշդուած չէ, բայց ցարդ տրուած հաշիւներէն կրնանք ենթադրել թէ հազարաւորներ կորած են, և հարիւրաւոր միլիոն մարք արժողութեամբ գոյքեր փճացած են։ Գերման ժողովուրդը անկեղծօրէն կը ցաւակցի բարեկամ ազգերուն այս ծանր փորձութեանց համար։ Վստահ եմ թէ գերման ազգին բոլոր ներկայացուցիչներուն անունովը կը խօսիմ՝ այս զգացումները արտայայտելով նախագահական ամէնէն։ (Մափիր եւ հանրութիւն։)

ՁԻՒՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ։ — «Մինչև Մայիսը մեզի հաղորդուիլ մի՛ պակասիլ», կ'ըսէ մեզ այս առաջներէն, որոնց մէջ բնբռնցած է մեր նախահայրերուն իմաստութիւնը, կը զրեն Լոնտոնէն։ Անգամ մը եւս այս տարի հաստատուեցաւ ձմրան հազուստներուն յատկութիւնը գարնան մէջ։ Հակառակ անգլիական գարնան փաւքը երգող բանաստեղծներուն, ինչպէս Մր. Պրաուընինգ, որոնք բանաստեղծօրէն կը փաւիաքէին «Անգլիա ըլլալ հիմակ որ Ապրիլ է», գարունը յանախ ձմեռէն աւելի խստաչունչ օդ մը կուտայ մեզի։ Վերջին վեց շաբաթները յատկանշող զանազան հովերը, բարեխառնութեան բուռն փոփոխութիւնները աւելի նեղացուցիչ եղան փափուկ կուրծքերու և յոգնաւոր անդամներու քան Դեկտ. և Յունուարի միջնակարգ օրերը։ Բայց Լոնտոնցիք ներողամիտ կը գտնուին Ապրիլին՝ որ առատօրէն արեւոտ օրեր կուտայ իրենց, և հակառակ կեղծ հովերուն և ջերմաչափի զանազան պարերուն, ամէնքն ալ պատրաստ էին երախտագէտ ըլլալու Ապրիլին մինչեւ Գր. առաւօտ։ Բայց չնորհապարտութեան զգացումը սիրտերէն մնաց, երբ նոյն առաւօտուն տեսան յանկարծ բաղիր բաղիր ձիւներ, որոնք սկսան ծածկել նոր ծաղկող ծառերը, և հաղիւ թէ կանաչով թաւշապատ մարգերը։ Իրաւ է թէ ասիկա պատճառ մը չէր որ Լոնտոնցիք նախատանքներ չընէին։ Բայց ձիւնը մեծ մասամբ ցեխի վերածուած էր, և հարկ էր անոր մէջէն անցնիլ երկաթուղի, թրամուէյի և օմնիպիւսի հասնելու համար, մինչ կախուած ամպերն ալ նոր նեղութիւն կը սպառնային։ Հապա իրենց պարտէզներուն պտղատու ծառերուն վրայ մտահոգութեան մէջ ինկող հարուստ Լոնտոնցիները ինչ ընէին, խեղճերը։ Սակայն Ապրիլի մէջ անսովոր բան մը չէ ձիւնը Լոնտոնի համար, մինչեւ իսկ Մայիսի մեծ մասին մէջ կը կասկածուի անկէց։ Անգլիական կլիման չատ լաւ դիտէր այն բանաստեղծը, որ «Մայիսի շրթունքին վրայ ձմրան սնոնապը» կը պատմէր։

Մեծին Բրիտանիոյ սահմանեալ մասերուն մէջ ձիւն տեղաց, տեղ տեղ մինչեւ երկու-երեք ժամ։ Պողպատ ծառերուն ճիւաղը մեծ է։ Բարեբախտաբար խնձորենիները դեռ չեն ծաղկած։

Գերմանիոյ և Ֆրանսայի միջեւ Վոսի լերանց սահմաններուն վրայ ալ ասասիկ ձիւնեց, մօտակայ դիրքերուն մեծ վնաս պատճառելով, մանաւանդ կեռասենիներուն։

ԾԻԱՆՈՅՏ ԻԵՆԱՆԵՐԻ ԱՄՈՒՄՆԱԼՈՒԹԻՒՆԸ։ — Միացեալ Նահանգաց մէջ ծխախոտի իշխան կոչուած Մր. Ճէյմս Տիւք դատարան դիմելով ամուսնալուծում կը պահանջէ իր կնոջ՝ Լիլիանի դէմ, յայտնելով թէ անիկա յարաբերութեան մէջ է Ֆրանք Հիթմանի հետ, այժմ սեղմանուր։ Երկուքն ալ հանրածանօթ մարդիկ են թէ՛ Եւրոպայի և թէ Միացեալ Նահանգաց մէջ։ Առաջինը մանանանդ անգլերէն հարստութեան տէր է, ամբողջ ծխախոտի մենաշնորհը դրեթէ իր ձեռքին մէջ ունենալով։ Ճէյմս Տիւք իր կնոջ հանէն լրտեսներ դրած էր, որոնք կը յայտարարեն թէ Լիլիան իր ամուսնոյն բացակայութենէն օգտուելով սեղմանուրին քով կ'երթար կուգար, օթօմոպիլով պտոյտներ կը կատարէր անոր հետ, կողմնակի պանդոկներու մէջ կը ճաշէր, և երբեմն ալ խորը հացկերոյթներ կը սարքէին։

Նիւթօթինի համաշխարհի իշխանութեան մէջ ուրիշ մեծահարուստ ամերիկացի մը՝ Մր. Բալէպ Տիւք եւս, վերայեալ կանչուած է։ Մր. Տիւք կ'ըսէ թէ Օգոստ. 12ին իրեն Մր. Տիւքի բարեկամ Տիկին Տիւքի տունը հրաւիրուած էր լրտեսի մը կողմէ, որպէս զի ի հարկին ճշմարտութեան համար վկայութիւն տայ։ Դեռ, և մօտերը պատուրեալով սեռաւ որ սեղանատեր Հիթմանն տունէն կը մեկնէր Տիկին Տիւքի ձեռքը թոթուելով շնորհալից նազանքով մը, որուն պատասխանեց նոյն կերպով Տիկին Տիւք։

«Տիկինը ինչպէս հագուած էր», հարցուց դատաւորը։— «Շատ թեթեւ հագուած էր, ինձի ա՛յնպէս թուեցաւ թէ գիշերազգեստով էր», պատասխանեց Մր. Տիւք։

Բաղաքին մուտքը դարձեալ բացուած է ամէնուն առջեւ։ և հաղիւ թէ հրաման տրուեցաւ, առաջին բազմութիւն մը, որ սիրահար է նշխարահաւաքութեան, խուժեց շնական թաղամասերն և Նոլ-Հիլ շրջանակին մէջ մեծ ազէտքին լիշատակներ հաւաքելու համար։

Ճարտարական կառավարութիւնը առաջարկեց հիւանդարան մարտանաւ մը զրկել Սան Ֆրանսիսքոյի նաւահանգիստը, դիւրութիւն մը մատուցանելու համար ամերիկեան կառավարութեան։ Բուզվէլթ նախագահ շնորհակալութեամբ մերժեց, յայտարարելով թէ պէտք չկայ այլ եւս։

Հաղարաւորներ որոնք են ի սպառ մնացել Բալիֆորնիայէն։ Ազգաբնակչութիւնը ի վեր 22,500 մարդիկ դէպ ի արեւելք մեկնած են։ Սան Ֆրանսիսքոյի երեք չորրորդը փճացած է, և քաղաքին ազգաբնակչութեան մասն միայն խնայուած է։

Ապահովագրական ընկերութիւնները որոշեցին իրենց ապահովագրութեան սակը բարձրացնել, ժողով մը գումարելով Շիքագոյի մէջ։

Նեղութիւնք դեռ մի՛ սարսափիր։ Ամենայն ինչ ի Քրիստոս զօրացուցանողի։

Ամենայն ինչ ի Քրիստոս զօրացուցանողի։

ՔՐՈՆԻԿ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԵԾ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՓԱՌՔԼՈՒՆ ՑԵՐԵԿՈՅԹ

Pleine Salie։

Բրթի Շանի չքեղ թատերասրահին երէկի յոյժ լեցուն թիւը յատկանշելու համար Ֆրանսացիներու այս պատկերոտ բայարութիւնը պէտք էր։

Արտաքին դուռնէն ներս, պարսկական ծանրարժէք գորգեր, իրենց թաւմարմնը կը փռէին, և Մատնախումբին երգասարդները, սեւ ըստէկոմներու լամբակին փնջիներ անցուցած, հիւրամեծար խոնարհութիւններով կ'առաջնորդէին հանդիսականները։

Թատրոնին սպիտակափառ սրահը, այդ պահուն կազի կուսիներուն ցոլքերուն տակ աչնամամուտի իրիկուան մը ստուերոտութիւնը ունէր։ Ո՛չ մէկ օթեակ կար պարապ, ո՛չ մէկ թիկնաթոռ դատարկ։

Բեմին վրայ սիմոներու և թերթականերու բազմութիւն մը ամբողջ, վերէն, չքեղ ջահէ մը վար հոսող լոյսի յոյդ ջրվիժումին տակ խառն ի խառն և իրարու ազացուած կարծես։

Սրահը տակաւ կը պայծառանայ ներկաներուն ակնոցը և լոյսերուն չառնալովը, ու ա՛լ, ամէնքը կ'սպասեն ցերեկոյթին բացման, որ կ'ուշանար սակայն։

Ժամը 7.

Ներկայացման ժամը հասած էր։ Բեմի սիմոնները լեցուեցան այլազան տարիքներով ու արգուլարդերով արուեստագէտներու խումբ մը, որոնց իւրաքանչիւրը իրենց նուագարանները գրկած կը սպասէր վարպետին մանէթրօ Նաւալի ձեռքին շարժումին սկսելու համար։

Ու ահա սկսաւ Կայս. Մատչը իր բոլոր նուրը դրուագներով լեցնելով սրահը, որ ոտքի վրայ ունկնդրուեցաւ ծափերու մէջ վերջանալով։

Գ. Նաւալի սնօրինութեան տակ գտնուող, Գալոյ Եւրաժշտական Ընկերութեան մեծ նուագախումբը յետոյ անցաւ յայտագրին ուվերթիւրին, Մոյարթի, Լա ֆլիւթ Enchantéeին։ գլուխերին կտոր մը, զոր կատարեցաւ նուագեցին 30ի չափ ճամաներ, թաւ-շուքներ, բամբ-շուքներ, ծայրէ ի ծայր թրթռացնելով եղանակին ամբողջ հմայքը, գայլոյնան ու տենդոտ։

Կարգը եկած էր Գալոյոյ մէջ դեռ նոր ճանչցած արուեստագիտուհիի մը, Ժորժալին Օլկա Բոնանի, որ ակէ առաջ հեղ մը միայն երգած էր Պարպից դեսպանատան նուագասենեակին։ Ժորժալի Օրիորդը, ընկերակցութեամբ դաշնակին և ջութակի երգեց Denzի Tornն և Grieգի je Taimeը, իր վճիռ ձայնին ոլորտ չեշտովը բուռն ծափեր խլելով հանդիսականներէն և չքիզ ծաղկեկողով մը կարգադիր մանախումբէն։

Ծափերու մէջ բեմ եկաւ դեռատի Օր. Մղտուվաքը իր սպիտակ զգեստին մէջ ու իր ջութակը ձեռքը։

Օր. Մղտուվաք իր մասներուն ճարպիկութեամբը չատ ազուոր նուագեց C. Bériի մէկ կտորը, որ սարսուռքոտ, ցունց, կայտուն և մէկ խօսքով յոգնեցնող երաժշտութիւն մըն էր։ Ասոր վրա՛յ էր՝ որ արժանացաւ ծաղկափունջի և եռակի ու իւրացուցիչ ծափերով բեմ կանչուեցաւ մատաղատի ու չնարնալի ջութակահարուհին, որ երկրորդ կատր մըն ալ նուագեց յայտագրէն դուրս, հանդիսականներուն իրեն հանդէպ ցոյց տուած համակրանքին փոխարէն։

Դեռ սրահին խորհրդէն կը լսուէին ծափահարութիւններ և հիացիկ մրմունջներ ուղղուած դեռատի ջութակահարուհիին հասցէին, երբ յանկարծ դէմ դիմաց գտնուեցանք չքեղաձայլ խումբի մը որ մեղի պատրանքը կուտար կարծես դրախտային տեսարանի մը։ Ամէնքն ալ գեղեցիկ ու մատաղատի օրիորդներ, հանակ շղարշեայ զգեստներու մէջ, որոնք աւելի եւս եթերային ցոլք մը կ'տանէին վերէն թափող կազի յոյդ լոյսին տակ։ Այս պերճ երիտասեռ խումբը Մատթրօ Մանասի առաջնորդութիւնովը և սրտագրաւ ներդաշնակութիւնով մը, — որ արտներու կուռ ձայնին՝ էգի նուրը և պայծառ չեշտերու գիրկընդխառնումն առաջ կուգայ — նուագախումբին ընկերակցութեամբ երգեց Gounodի près du Fleuveը որ մելամաղձիկ ու երազային բան մը ունէր իր մէջ։ Շատ քաղցր տպաւորութեան մը տակ ձգեց հանդիսականները այս խմբերգը, որ վերջացաւ կրկին ծափերու մէջ։

Ու յայտագրին առաջին մասը աւարտեցաւ։

×

Դադարը անցաւ։ Ու երաժշտախումբը յաղողապէս նուագեց Սէն-Սանսի, Danse Macabreն, որ մերթ զուարթ ու մերթ մելամաղձիկ, մերթ թրթռուն ու մերթ խանդոտ իր եղանակներովը բուռն ծափերու արժանացաւ։

Մատթրօ Մանասի երգիչ խումբին միայն այրերը, յետոյ ձայնի գեղեցիկ բաժիններով, երգեցին Grieգի olav Trhvasonը և ամբողջ երկու խումբը երգեց Schumannի Les Bohémiensը։ Ինքնին հիանալի այս երգը ա՛յնքան անուշ ու գրաւիչ եղանակ մը ու կայտառուն չունչ մը ունէր որ ծափերու արժանացաւ։

Յայտագիրը պիտի աւարտէր Գ. Նաւալի երաժշտախումբին վերջին նուագովը որ չուշացաւ։ բեմը ստացաւ իր նախկին վիճակը, սիմոնները, թերթակաները իրենց տեղը եկան արուեստագէտներուն հետ։

Ու երաժշտախումբը Charpentierի A Mulesը նուագեց յաջողապէս և վերջացուց Berlioxի Marche Hongroiseով որ վերջակէտը դրաւ այս չքեղ ցերեկոյթին։

×

Նուագահանդէսին այս պատկերացումէն ետք հարկ կա՛յ չեշտել անոր յաջողութեան նիւթական ալ արդիւնքը, երբ Կարգադիր Մանախումբին անդամները, որոնց մեծ մասը գործի առեւտուրի մարդիկ, իրենց զբաղումները մէկդի թողած շաբաթներով աշխատած էին տոմսակ մը աւելի՛ ծախելու, ոսկի մը աւելի՛ մատակարարելու այն հազարաւոր հիւանդներուն ու անկարներուն համար, որոնք կը պատրաստարուին Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ։ Կարգադիր Մանախումբին անդամները՝ Վահե. Սեպուհ պէյ Մազասա, Մարթէն էֆ. Յակոբեան, Գրիգոր Խան Շամամանեան, Տիրան պէյ Կիմիշկիրասան, Յարութիւն էֆ. Ասլանեան, Արսէն էֆ. Աբրէնեան, Արամ էֆ. Գարամանեան, Մանաս էֆ. Բէյլիրեան եւ այլն, ուրեմն ամէն գովեստի արժանի են, իրաւամբ։ Իսկ Հրանտ և Զարեհ Շամամանեան Խան, Հրանտ Իսահակեան, Հրանտ Շահպազ, Սահակ Կիւլպէնկեան և Օհանիկ Դարանիֆլեան էֆէնտիները, ներկանները իրենց տեղերը կ'առաջնորդէին ջորեանի քաղաքավարութեամբ մը, ինչ որ պատիւ կը բերէր իրենց կենցաղագիտութեանը։

×

Ներկանները։ —

Մայրաքաղաքիս բոլոր Հայ և օտարազգի ընտանիքները փութացած էին ներկայ ըլլալ Ազգ. Հիւանդանոցին ի նպաստ արուած այս տարեկան չքեղ հանդէսին, որ այս անգամ, իր յայտագրին ճոխութիւնովը և այլազանութիւնովը նախորդները գերազանցեց։

Բազմաթիւ ծանօթ անձնաւորութիւններուն մէջ մասնաւորաբար կը տեսնուէին Քաղաքապետ Բարձր. Բէյրիտ փաշա, Բերայի կառավարիչ Վահե. Համամ պէյ, պարսկական դեսպան իշխան Միրզա Բիզա Խան, պետական դեսպանատան Ա. Թարգման Յովհաննէս Խանի, զինուորական կցորդին և Հալիպպուլան Խանի հետ, Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեան և Տիկին ու Օր. Նորատունկեան, Թոպէա էֆէնտի Եազըճեան և Օր. Մէրսէնա Թոպա, Սեպուհ պէյ Մազասա, Տիգրան էֆէնտի Եուսուֆեան, Տիկին և Օր. Նշան էֆ. Սէֆէրեան, Տիգրան էֆ. Տէր-Ներսէսեան, Տէր և Տիկ. Գրիգոր Խան Շամամանեան և Հրանտ ու Զարեհ Շամամանեան Խան, Տէր և Տիկ. Տիրան պէյ Կիմիշկիրասան, Տէր և Տիկ. Կարապետ էֆ. Թաֆթաղունեան և Օրիորդ, Տէր և Տիկ. Յարութիւն Գարամանեան, Տէր և Տիկին Մկրտիչ Սասեան, Մկրտիչ էֆ. Էսայեան, Տէր և Տիկ. Արիս Ֆէյճեան, Տէր և Տիկ. Յարութիւն Սալմանեան, Տէր և Տիկ. Միքայէլ Կիւլպաեան և Օրիորդ, Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, և Օրիորդ, Տէր և Տիկ. Բ. Սթամպուլեան, Տէր և Տիկ. Արամ Սարկ պէյ, Սիսակ Ֆեբրիա պէյ, Գարեգին և Արմենակ Ֆեբրիա էֆէնտիները և Օր. Պոյաճեան, Խորասանճեան ընտանիք, Տէր և Տիկ. Տիրիդերեան Սիմոնօֆ, Գէորգ էֆ. Հ. Թորոսեան և Օր. Սիրանույշ Թորոսեան, Տէր և Տիկին Յակոբ Տիլսիզեան, Կարապետ էֆ. Տիլսիզեան և Օր.ք Տիլսիզեան, Տէր և Տիկին Մոլասվաք, Քերովբէ էֆէնտի Թէքէեան և Օր.ք Թէքէեան, Արշակ էֆ. Ունճեան և Օրիորդք, Սարգիս էֆ. Գրաակէօզեան, Տէր և Տիկ. Յակոբ Լուսեան, Սարգիս էֆ. Գէնճեան, Միհրան և Կարապետ էֆ.ք Իրրանոսեան, Տէր և Տիկ. Միհրան Մուրատեան, Տէր և Տիկ. Միհրան Կեսարեան, Տքթ. Պետրոս էֆ. Խաչատունճեան, Տէր և Տիկին Հ. Խաթամպուլեան, Տէր և Տիկին Օհանիկ Ալաէէմճեան, Յովհաննէս էֆ. Գասպարեան, Միասք և Սարգիս էֆէնտիք Գուլունեան, Տէր և Տիկ. Միհրան Շիրինեան և Օրիորդ, Յակոբ էֆ. Ունճեան, Տքթ. Կ. էֆ. Իրիբճեան, Տէր և Տիկ. Գ. Շահպազ, Տիկ. Սմբատեան Տիկ. և Օր. Զարուքեան, Երուանդ էֆէնտի Ե. Վարժապետեան, Երուանդ

մեր ամենայն ինչ ի Քրիստոս զօրացուցանողի։

մեր ամենայն ինչ ի Քրիստոս զօրացուցանողի։

էֆ. Տուտեան, Սէմէրճեան էֆ., Տէր և Տիկին Բ. Հանսէսեան, Բարթիկ Մտոիկեան ընտանիք, Տիկ. և Օր. Ա. Ղանոֆ, Պ. և Օր. Տօքթ. Մատթէոսեան, Տէր և Տիկ. Յէրասեան, Տէր և Տիկ. Ադիքսանդր Փանոսեան, Տէր և Տիկ. Կիւէսէրեան, Լեւոն էֆ. Ցովհաննէսեան և ընտանիք, Կարագեան Որդիք, Օր. Շաւօթ, Զէօմիէքճի Օղլու, Վահան էֆ. Էսայեան, Պողոս էֆ. Բէրէստէճեան, Տէր և Տիկ. Մարկոս Նաթանեան, Ցովսէփ էֆ. Եուսուֆեան, Սարգիս էֆ. Ստամպօլլուեան, Տիար և Օր. Իւթիւճեան, Տէր և Տիկ. Կ. Աչճեան, Տէր և Տիկին Զէյէեան, Տքդ. Պէնոն Պէզազեան, Մարթէն էֆ. Ն. Փափազեան, Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեան, Ցովսէփ էֆ. Ճէլալեան, Մինրան էֆ. Ուզուրեան, Անարան էֆ. Մսըրլեան եւն., եւն.։

Վերջացնելէ առաջ ըսենք թէ քանի ծանրաարութեան մը արժանի են նաև կարգադիր մասնախումբին ազնիւ անդամները, որոնք, երէկ, ցերեկոյթին աւարտումէն վերջ երբ մօտեցայ իրենց հասոյթը հաւնկալու համար.

— Հաո՞յթ, հազար տալի և աւելի ալ եթէ կը հաճիք, պատասխանեցին, սիրուն մը ժպտելով։

Գ. Թ.

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐԸ Խարբերդի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցիին օծման 75րդ տարեդարձին առթիւ չաթի իրիկուն Խարբերդ գնաց ընկերակցութեամբ քարոզչին և Թաղ. Խորհուրդին։ Ն. Սրբազանութիւն նախ այցելեց Ներսէսեան վարժարանը և յետոյ նախագահեց իրիկուան եկեղեցի արարողութիւնները։ Նախագահեց Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ պատրաստուած սեղանի մը և գիշերեց վարժարանին մէջ։ Երէկ առաւ. Ս. Պատրիարք Հայրը հոն բաղմութեան մը ներկայութեան, պատարագեց և Ճաշու դրքէն վերջ քարոզեց։ Պատարագի երգեցողութիւնները կը մատակարարէին Գալֆեան Որբանոցի որբուհիները և Ներսէսեան վարժարանի սանուհիք։ Ներկայ էին արարողութիւններուն Ցունաց սեղոյն քարոզիչ Տ. Մակարիոս Բլաբիտիս և յոյս քահանաներ ու Թաղական Խորհրդոյ անդամներէն ոմանք։ Եկեղեցւոյ աւարտումէն վերջ Ս. Պատրիարքը Տաճարին դրան առջեւ Վեհ. կայսեր արեւշատութեան համար ջերմագին բարեմաղթութիւններ բրաւ, որոնց մասնակցեցան ներկաները ամէնքն։ Թաղ. Խորհրդականին մէջ Տ. Մակարիոս Բլաբիտիս դիրքին գաւառ յուսաբերէն ուղերձ մը կարդաց որուն պատասխանելով Ս. Պատրիարքը շնորհակալութիւն յայտնեց։ Ցետոյ Ս. Պատրիարքը իր հետեւորդներով առաւնորդուեցաւ վարժարան, ուր ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան ճոխ սեղան մը սարքուած էր Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ։ Ս. Պատրիարքը Հայրը իր մասնաւոր գոհունակութիւնը յայտնեց Թաղ. Խորհրդոյ, որ ամէն ջանք ի գործ կը դնի Թաղին եկեղեցիին և դպրոցին համար, և յոյս յայտնեց որ, ինչպէս Խորհրդոյ անդամներէն Հակոպոս էֆ. իր բաժանմունքին մէջ բնած էր, մօտաւոր ժամանակի մէջ բաղդը կ'ունենան նորոգուած տեսնելու Խարբերդի եկեղեցին, Խորհրդոյ ատենապետ Եղիա էֆ. Շահպազի նախաձեռնութեամբ։ Ս. Պատրիարք Հայրը յետոյ իր հետեւորդներով այցելեց Գալֆեան Որբանոցը և որբուհիներուն կողմէ երգերով ընդունուեցաւ։ Ն. Սրբազնութիւնը այցելեց բոլոր յարկերը և մանաւորաբար արհեստանոցի բաժինը որ վերջերս Վահմ. Զէնոր պէյի կողմէ ճոխացած էր կարգ մը նոյն արհեստանոցին յատուկ գործարան առարկաներով։ Ս. Պատրիարք Հայրը իր մասնաւոր գոհունակութիւնը յայտնեց սանուհիներէն Օր. Կատարինէ Քիւլէճեանի որ կարգ մը յաջող իւղանկարներ գծած էր։ Ն. Սրբազնութիւնը գնահատական դրամական նուէրներ տուաւ թաղին աղքատներուն, եկեղեցւոյ մտուկին և Դպրաց Դասուն։ Ս. Պատրիարք Հայրը երեկոյեան դէմ Բերա իր ընակարանը մեկնեցաւ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. Կաթողիկոսը Ապրիլ 14ին ուրբաթ օր Առանա հասած է։

ՏՆՏԵՍ. ՆՈՐՀՐԴՈՅ նորընտիր անդամներէն Ցովհաննէս էֆ. Ալալէմճեան շնորհակալութիւն յայտնելով Ս. Պատրիարք Հօր իր ընտրութեան համար, հրաժարական մատուցած է, յայտնելով որ անձնական և առեւտրական գործերու պատճառաւ անկարելի է իրեն այդ տեսակ պաշտօններ ընդունիլ։

ԿԵԼԻՊՕԼՈՒԻ Թաղ. Խորհուրդը Տ. Խորէն քհ.ի դաւանափոխութեան պատճառաւ տեղւոյն հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը մինակ ծերունի Տ. Գարեգին քհ.ի վրայ ծանրացած ըլլալը յայտնելով, Պատրիարքարանէ կարող քահանայի մը հոն ղրկուիլը խնդրուած է։

ՊԷՇԻԿԱՇԻի Թաղ. Խորհուրդը 23 հոգիէ բաղկացեալ Դպրաց Դաս մը կազմած է, որոնք թաղին Ազգ. վարժարանին նախկին աշակերտներն են, և անոնց մէկ ցանկը Պատրիարքարան յայտադրելով, թէ՝ հաստատութիւնը և թէ դպրութեան չորս ասպեան տրուելու արտօնութիւնը խնդրած է։ Իսկ դպրապետի ընտրութիւնը առաջիկայն կատարուելով պիտի տեղեկագրուի Կրօն. Ժողովին։

ՄԱՑՐ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդը կը խնդրէ պաշտօնապէս ծանուցանել թէ՝ իր ծախելիք կալուածները 51 կոտր չեն այլ երեք կոտր միայն, որոնցմէ մէն պզտիկ խանութ մէն է Գումգարու Նշանեի, որ տարիներէ ի վեր փակ կը մնայ և որ 20 ոսկիի արժէք ունի և Գումգարուի դուրսը հասութաբեր վիճակէ մը զրկուած երկու խարխուլ տուն։ Այս վաճառումը կեղր. Վարչութեան և Տնտես. Խորհրդոյ կողմէ պիտի կատարուէր, յօդուտ եկեղեցւոյ մտուկին։

Թաղ. Խորհրդոյ այս հերքումը ոչ է բան չփոխեր մեր արդարացի դիտողութիւններէն, ընդհակառակը՝ լաւելի վաւերականութիւն կուտայ սնոնց։ Խնդիրը սա սկզբունքին վրայ էր թէ առժամեայ մարմին մը իրաւունք ունի տարիներէ ի վեր բարեպաշտներէ եկեղեցիին կատարած կալուածները մէկ պոչումով մը ծախելու։ Բայցայայտ է թէ ոչ ոք կրնայ սանկի իրաւունք մը տալ առժամանակեայ մարմնոյ մը։ Դարձեալ կը կրկնենք թէ սանկ արմատական առուծախ մը մի միայն ամբողջ Թաղեցւոյ քուէավը ընտրուած Թաղական Խորհրդոյ մը իրաւասութեան մէջ միայն կը կայանայ։ Ասկէ զատ տիպոգրաֆական հարկ մէն ալ չկայ կարծելու սանկի հարցերով կալուածներ ծախելու, քանի որ կը հաստատեն թէ Մայր եկեղեցիին տուողը բաւական բարգաւաճ վիճակի մէջ կը գտնուի։

ԳԱՍԸՄ ԲԱՇՏՅԻ Ս. Ցակոբ եկեղեցիին մէջ երէկ պատարագեց Կրօն. Ժողովոյ ատենապետ Տ. Գրիգորիս Ս. Արքեպիսկ. Ցովհաննէսեան հանգուցեալ Սմբատեան Մանուկ էֆ.ի հոգւոյն համար և այս առթիւ հոգեհանդիսական պաշտօն կատարուեցաւ մասնակցութեամբ Մայր եկեղեցիին ու Սամաթիայէն հրաւիրեալ քահանաներու և դպիրներու։

ՈՒՍՈՒՄՆ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ իր շաբթական նիստը կազմեց անցեալ ուրբաթ օր, և ի մէջ այլոց, նկատուութեան առաւ Կրթական Մրագրին վերաբերեալ առաջարկ մը։ Ուրբաթ գիշեր ժամ 3ուկէսին մեռաւ իր Նշան Թաշիի ապարանքին մէջ։ Իսմէթ պէյի, մասը խորին ցաւ պատճառեց Վեհ. Սուլթանին որ բարեհաճեցաւ միւսոսիպ Հաճի Մուսթաֆա պէյը և ձէվհէր աղան ղրկել Իսմէթ պէյի ապարանքը և ցաւակցութիւն յայտնել սալ անոր ընտանեաց։ Կայս. Իրասէ մը հրամայեց նաև յուղարկաւորութեան ծախքը հատուցանել կայս. մասնաւոր Արկղէն։ Յուղարկաւորութիւնը ուրբաթ օր մեծ շքով կատարուեցաւ։ Ի ներկայութեան պաշտօնական և պետական բարձրաստիճան պաշտօնատարներու խումբ բազմութեան, և կայս. Իրասէի մը հանձնայն, մարմինը ամփոփուեցաւ Եահեա էֆէնտի թէքէքէին գամբարանին մէջ։ Յուղարկաւորութիւնէն ետքը հանգուցեալին որդին կայս. մասնաւոր թիկնապահ Ցէէֆիմ փաշա կայս. Պալատ գնաց և եղած շնորհներուն համար երախտագիտութիւն մատոյց։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ցաւակցութիւն յայտնել Ցէէֆիմ փաշայի և մխիթարական խօսքեր ուղղել։ Իսմէթ պէյի գաւակներն են կայս. մասնաւոր թիկնապահ Ցէէֆիմ փաշա, Կայս. մասնաւոր թիկնապահ գնդապետ Հալէթ պէյ, դեր-գնդապետ Թարիգ պէյ և հաբիւրապետ Ալի Ղալիպ ու Հիքմէթ պէյերը։

ՊՆԵՍԱԿԱՆ ԱՐԿՂԱԿԱԼՆԵՐԸ.— Պետական պաշտօնարաններու արկղակալները երբ պաշտօնի կոչուին, պէտք է առնուազն հետեւեալ չափով եկամտաբերութիւններ տան.— Ելմտական նախարարութեան և Մաքսային վերատեսչութեան արկղակալներուն համար 300,000 ղրուշի երաշխաւորութիւն։ Դատական և Ծովային նախարարութեանց, և Թղթատարարանի, Թղթատարական ու Հեռագրական վերատեսչութեանց և տոմբերու վարչութեան արկղակալները՝ 200,000 ղրուշ, Ներքին գործոց, Արտաքին գործոց և Կրթական նախարարութիւնները՝ 100,000, Առեւտր. և Հանրօգուտ Շինութեանց նախարարութիւն և Ազնամի վարչութիւն՝ 50,000, վերոյիշեալներէն վար վարչութիւններն ու տեսչութիւնները՝ 25,000 ղրուշ։ Արկղները պէտք է ուենեան երկու բանալի, մին՝ պիտի մնայ արկղակալին քով և միւսը Ելմտական նախարարութեան Մալ-Մալ տիրին կամ պաշտօնարաններու աւագ հաշուակալներուն քով։ Ամէն իրիկուն արկղերը պիտի կնքուին հասարակ կնիքով մը։ Այս միջոցները ձեռք կ'առնուին աւելի լաւ պահպանելու համար պետական շահերը։

ՏԱՆՐՄԱՐՔԱՑԻ հանգուցեալ Քրիստիան թագաւորին մահը և Ֆրետերիք թագաւորին գահակալութիւնը ծանուցանելու պաշտօն ունեցող պատուիրակութիւնը Աֆէնտիէն Պոլիս գալով մեկնեցաւ Բուխարէստ։

ՔԱՄԹԼԻՄՕՆԻի նոր կուսակալ Նազիմ փաշա իր պաշտօնատեղին ժամանեց ուրբաթ օր։

ՀԱՆԵՐ. ՊԱՐՏԷԶԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ.— Կոմս մ'Ամնու, որ 15 տարիէ ի վեր ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը վարէ Հանր. Պարտքի Վարչութեան, հրաժարեցաւ և իր հրաժարականը ընդունուած ըլլալով մեկնելս պիտի մնէին իր երկիրը։ Կոմսին տեղ ընդհ. Տնօրէն կարգուեցաւ Մ. Բիսաա, որ Կոմս Վիթալի իբր փոխանորդ Պոլիս կը գտնուի այժմ։ Մ. Բիսաա կարող անձնաւորութիւն մէն է, և Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Մ. Քոնթան երը Ֆրանսայի ներքին գործոց նախարար էր, Մ. Բիսաա անոր քով աւագ քարտուղար էր։

*** Վարչական Խորհուրդին նախագահ հրամայեր Պէյժէի Ս. քարտուղար Մ. Քիրիօ Ալպէռ ընդհ. քննիչ-օրէնքի կարգուեցաւ, իսկ իրեն յաջողեց Մ. Մարի։

ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ ԽՈՒՎԱՐԱՐ.— Պոլսոյ եկեղեցական ատեանը ձերբակալման հրամանագիր մը հրատարակեց Արիստարի դէմ, որ նախապէս Սիւրիոյ և Պէյրութի հանանգներուն դատական քննիչի օգնական ըլլալով, Երուսաղէմ երթալ պատրաստած և Եգիպտոս փախչելով յեղափոխական ընկերութեան մէջ մտած ու չարամիտ հրատարակութիւններ ընելու յանգնած է։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ.— Տպագրական Տեսչութիւնը անպայման ժամանակով դադրման դատապարտեց յունարէն Քոնսթանտինիէնսիս և Բրոսէս օրաթերթերը, որոնք կանոնի հակառակ գրած էին։

ԳԵՐՄԱՆ դեսպան Գ. Մատչալ որ հետեւորդներով պատր մը կատարեց մինչեւ Էրէյլի և անկէց Տարսոս լեռները, վերադարձաւ։ Դեսպանը ընտանեօք և դեսպանատան պաշտօնէութիւնը չաթի օր փոխադրուեցան Թարապիայի ամառնային շէնքը։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԻ.— Ֆոթոյի (Տրապիզոն) նախագահ ատեանին անդամ Մէհմէտ և Արթին էֆ.ները պաշտօնանկ եղան և դատաստանի ենթարկուեցան, կանոնի հակառակ և կողմնակցական ընթացքի մէջ գտնուած ըլլալնուն համար։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանն և Աւստրիացի գիտնականներ այս օրերս Իրմիրի մօտակայ լեռ մը գացին, ուր կայ Նեսպէի արձանը։ Այս արձանը լերան կատարն է։ Նեսպէ որ մայրական վէրմին դիցուհին է, Ցոյն դիցաբանութեան նայելով, եօթը մանչ և եօթը աղջիկ զաւակ ունէր և այս բնութիւնովն կը պարծենար։ Իսկ Լաթոն որ միայն երկու զաւակ ունէր, Ապոլոնն ու Տիանան, կը նախանձէր Նեսպէի։ Իրենց մօր վրէժը լուծելու համար Ապոլոն և Տիանա նետաձիգ սպաննեցին Նեսպէի բոլոր զաւակները։ Հէգ մայրը վիշտէն սարսափած, ժայռի վերածուեցաւ վերոյիշեալ լերան գագաթը։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇԻՐՋԱՆԸ ՀԱՏԻՈՆԵՆ.— Վերջերս Պոլիս ժամանեցին հոլանտացի երկու եղբայրներ և նկարիչ մը, որոնք առանց դրամի և հետեւան ուշադրի շրջանը կը կատարեն. ասոնք իրենց պատկերը կրող քառթ-բոստարներ ծախելով ճամբու ծախքը կը հանեն։ Լաստէէն 1905 Յունուար 11ին ճամբայ ելած են և 1910ին Հոլանտա պիտի վերադառնան։ Հոսկէ Անատոլու և յետոյ Հնդկաստան պիտի երթան։

ԴՈՍՈՎԱՑԻ Բոլսոյ դաւառական թաղապետական լրիտկ տօքթ. Կարապետ էֆ. Դանիէլեան այսօր իր պաշտօնատեղին կը մեկնի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

«ԱՖՐԻՔԱՑ»ի ԸՆԿՂՄԻԼԸ.— Զարեցոյ ոգեկոչութիւնը գրաւուած.—Ազատուղի մը պատմութիւնը.— Մանրամասնօրէն խօսած էինք Մախսուսէի «Ամֆրիգա» շոգենաւին ընկղմելուն վրայ։ Մախսուսէի վարչութիւնը բողոքագիր մը ուղղելով զարնող «Արկոսթոլիոն» շոգենաւին ընկերութեան դէմ, որմէն ոչ-ոչ ընկերութեան դէմ, որմէն ոչ-ոչ շոգենաւին արժէքը 25,000 ոսկի, նաւողէք՝ 1000, դպիրներու արժէք՝ 15,000, ուղեւորներու դոյքերը՝ 5000, ընդամենը՝ 46,000 ոսկի, նաև ընդհարման ատեն խեղդուած՝ շոգենաւին քարտուղար Թէվֆիք էֆ.ի համար ընտանիքին ըլլալիք հատուցումը։ Իսկ «Արկոսթոլիոն»ի տէրը Մ. Բէրիլի Ուսպանի և նաւապետը Մ. Իվանկիոս պնդելով թէ իրենք չեն պատասխանատու, այլ «Ամֆրիգա» եկաւ իրենց վրայ ինկաւ, իրը փնասուց հատուցում կը պահանջեն 1500 ոսկի։ Սակայն մինչեւ որդեալ 48 ժամուան պայմանաժամը պատասխան տրուած չըլլալով, Մախսուսէի վարչութիւնը Ծովային նախարարութեան միջոցով Դատական նախարարութեան դիմեց, որ չաթի իրիկուն առժամեայ դրաւեց «Արկոսթոլիոն» շոգենաւը։ Դործը դատարան ինկած ըլլալով, որպէս զի լուսաբանուի պատասխանատուութիւնը, առջի օր լուսանկարուեցաւ վնասուած մասը «Արկոսթոլիոն» շոգենաւին որ այժմ խարսված է Պոլսոյ նաւահանգիստին մէջ։ «Ամֆրիգայ»ի ընկղմած տեղն ալ 7 տոնաչափ խորութիւն ունենալով, պիտի աշխատուի զայն հանել։

*** «Սապան»ի մէջ եղբայրներ տեսակցութիւն մը ունեցան ընկղմած շոգենաւին երկրորդ մեքենավար Մուսթաֆա էֆ.ի հետ, որ հետեւեալ կերպով պատմեց դէպքը.—

«Զորեքշաբթի, ժամը գիշերուան մօտ 5ին էր։ Մեքենայնին գլուխը ես կը դանտէի, քովս ալ իւղտաղ պաշտօնեան կար։ Անմիջապէս շոգենաւը ցնցուեցաւ հարուածէ մը որ շոգենաւին կամրջակին և կողերուն կողմէ կուգար։ Արդէն գիտէի որ դուրսը սառոյի մը շաւշաւ մը կը տիրէր չորս կողմ։ Վարչեկնապետ հասկցայ թէ մչուչէն չփոթած նաւ մը եկած մեզի զարնուած էր։ Առանկ պատռ մը վախ և խուճապ բնական է։ Բայց խուճապը կընա՞ մոռցնել սաղ պարտականութիւնը պաշտօնեայի մը։ Տեղէս չժարժեցայ բնաւ։ Նաւապետին տուած հրամաններն ալ ցոյց կուտային թէ անոր միակ մտածումն էր ապահովել իրեն յանձնուած կեանքերը։ Բովիս իւղտաղ պաշտօնեային հետ, բոլոր ջանքերնիս թափեցինք մեքենան արագ արագ բանեցնելու համար։ Կամաչլին հանելի կողմէն ասպիճանական արագութեամբ ջուր կը լցուէր։ Այս պատճառն է. Նաւապետը կեսաւ վերնայարկի այն պատուհանին առջեւ որ կը բացուի մեքենանոցու յարկաչափնին վրայ, և գոչեց՝ «Մուսթաֆա էֆէնտի հոգիդ ազատէ»։ Այն ատեն ես բացի մեքենայնին շղթի և կամաչլի բոլոր ծորակներն ալ և վեր խոյացայ։ Իրաւ ալ տեսայ որ շոգենաւին գլխու կողմը տակու ջուրին մէջ կը մնար։ Ամէնքը դրաւոյ ապաստին ու թոն ու բոլին ատեն չոգենաւին քարտուղար Թէվֆիք էֆ. քովս վազեց և չփոթած՝ հարցուց. «Մուսթաֆա էֆէնտի, ի՞նչ ընենք»։ Պատասխանեցի, «Ձար մը գտնենք հոգիխս ազատենք»։ Թէվֆիք էֆէնտի, առանց ուրիշ խօսք մտիկ ընելու, ինքզինքը ծովը նետեց։ Ասոր այս փրկութեան փորձէն ես ալ սիրտ առած իրեն հետեւեցայ։ Վայրկեան մը ետքը երկուքնիս ալ կը մաքառէինք ալիքներուն դիմաց։ Քանի մը անգամ ընկղմիլ կլլելէ ետքը ձեռքս չուան մը անցաւ։ Անկարելի է երեւակայել այն յուզումը զոր կրեցի այս չուանի ծայրը ձեռք ձգելով, որ իմ մահաչուք ճակատագրիս մէջ ապառաժեան և յոյսի ընկերն էր։ Բոլոր հոգիովս անոր փաթթուեցայ։ Անկիա չոգենաւին կապուած նաւակին չուանն է եղեր, որ կապուած և մէկ ծայրը ծովը ինկած է եղեր։ Անմիջապէս նաւակին փարեցայ. չոգենաւին Ա. զեմարն ալ այս միջոցին քովս եկաւ և ան ալ նաւակին փարեցաւ։ Ուրիշ շասեր ալ եկան և ամէնքնիս կախուեցանք նաւակէն։ Այս ուժով վրիմաւնաւ մակոյին չուանին մէս ծայրը որ չոգենաւին կապուած էր։ Նաւակը շրջեցաւ և ես թէեւ անոր տակը մնացի, բայց մէկ երկու երկվայրկեան ետք դարձեալ ելայ։ Ես ու Ա. զեկավարը մակոյկը չէինք թողուր։ Ճիշդ մէջը մնած առանցին, բաճկոնս կոճակը նաւակին սfարմին անցուած ըլլալով, ան անդամ մըն ալ չրրեցաւ։ Նորէն նաւակին տակը մնացի և երբ երկրորդ անգամ չտիրեցաւ, ինքզինքս անոր մէջը գտայ։ Ա. զեկավարն ալ մէկ ոտամով նաւակ մնաւ, որուն մէկ ծայրը ես և միւս ծայրը ան նստած էր։ Տեսայ որ քարտուղար Թէվֆիք էֆէնտի ծովին մէջ կը դիմադրէր։ Զայն ազատելու համար շատ աշխատեցանք. սակայն որովհետեւ չափազանց ընկճուած էինք և մանաւանդ նաւակը ջուրով լեցուած էր, հակառակ մեր կամքին չի կրցանք խեղճ մարդուն գտնուած տեղը հասնիլ։ Տեսայ որ Թէվֆիք էֆէնտի անդամ մըն ալ ծովին խորը ընկղմեցաւ, և անկէց ետք ա՛լ չեղաւ։ Ես նուազուն վիճակի մէջ ըլլալով չէի կրնար պօռալ։ Բոլի զեկավարին որ օգնութիւն կանչէ։ Ան սիրտ ադաչիլ։ Զայրը լսեր է մեր Բ. նաւապետը որ Ակոյոթիրնի մակոյկով ազատուած էր, և դալով մեզի ազատեց ու նոյն չոգենաւը տարաւ»։

*** Թէոֆիլ.ն կը ծանուցանէ թէ ընկղմած չոգենաւին պաշտօնեաներու յայտարարութեանց նայելով չոգենաւին մէջ կային 300 այր և 50 կին։ Հակառակ կարգ մը զրոյցներու չոգենաւին պաշտօնեաներէն միայն քարտուղար Թէվֆիք էֆէնտի խեղդուած է, իսկ մնացեալները ազատուած են։ Ընդհարումին ատեն կին մը իր երկու զաւակները նետեց «Արկոսթոլիոն» չոգենաւը, բայց յետոյ պզտիները չգտնուեցան։

ԿԵՂԾ ԹՐԱՆՍՎԱԼՆԵՐՈՒՆ ԴՈՐԾԸ.— Ոստիկանութիւնը Դատական իշխանութեանց յանձնեց դործը վիմարիչ Ճուպէքճի, Վիլհէլմ Միլլերի, մեքենավար Ֆրանչիսքոյի, բեռնակիր Սթէլիոյի և Ղալաթիա Խրիմիոյ տպարանին պաշտօնեաներէն Ա. բիսթոֆանիի, որոնք ամբաստանուած են թէ Թրանսվալի կեղծ արժեթուղթ չինած են։ Պոլսոյ նահանգապետ ընդհանուր դատախազութիւնը ձեռնարկեց գործին քննութեան։

ԱՐԿԱԾ.— Մեծ-Շուկայ, Սանասալ Պէյէսթիէնի փողոց խոնարհաբար Արիստոսի աղա չաթի օր երբ ֆերակալը կ'ուսէր, քարուղի լամբարը չրջեցաւ և մարդուն դէմքն ու ձեռքերը վառնգաւոր կերպով այրեցան։ Դարմանուելու համար հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ՈՃԻՐ.— Լանկայի կողմը պղտաւաճառ Եղուանդ՝ արհեստակիցներէն Ինանի հետ կռիւ բանուելով դլխէն վիրաւորեց զայն։

ԴՈՂԵՐ մտան Բերա, Պարը փողոց, Տիւրբիկ կնոջ տունը և խոնարհցի անօթիներ չակիլով երը կը փախչէին, գիշերապահը վրայ հասաւ։ Ասոր վրայ գողերը դոյքերը հոն ձգելով փախան։

ԱՀՌԵԼԻ ՈՃԻՐ ՄԸ.— Միքիլէն կը գրեն թէ գիւղացի մը իր կնոջ հետ, անցեալները քաղաք կ'երթայ գիւղ վերադարձնելու իր ապրիլը, որ ապօրէն յարաբերութիւններով լի մեռցած էր։ Ապրիլը կառք մը գտնելով գիւղ կը վերադառնան։ Այն միջոցին երբ գիւղ պիտի մտնէին, իրենց մանչ զաւակը կառքին վրայ կը խոյանայ, իր քրոջը փորը դաշոյնով մը կը ճեղքէ վերէն վար, տղան կը իջէ դուրս կը հանէ և կը նետէ անդին։ Ապրիլը վայրկենապէս կը մեռնի։ Զարազորդը ձերբակալուած է։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԶԷՅԹԻՆԷԷ, 29 Ապրիլ.— Բարաստալի կառավարութիւնը որոշեց նիքէլէ և անագապղծմէ մանր դրամներ պատրաստել տալ գործածելու համար առարիական դրամներուն տեղ, որոնք հիմա կը շրջարերին Քարաստալի մէջ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.—Աշխատութեան պայմանագրութեան և դաղթականութեան դէմ եղած օրէնքներուն հետեւանքով, արգիլուեցաւ ցանաք ելլելը 1000ի չափ գործատիրոջ, որոնք մեծ մասամբ Ցունաստանէն, Բարատաղէն, Գուլիարիայէն և Սերպիայէն էին։

ԲՈՒԲԻՋ.— Ցրանալիքի երկ. հարիւրամեակը մեծ հանդէսով ատուեցաւ։ Մ. Նահանգաց դեսպանը, հանրագրաւ շինութեանց նախարար Մ. Պարթու և Իւզվէլթի նախագահին կողմէ մեծաւոր պատուիրակ մը հատեր արտասանելէն հասատատելով Ցրանսայի և Մ. Նահանգաց սիրալիր բարեկամութիւնը։

ՆԱԲՈԼԻ.— Անգլիոյ թագաւորը և թագուհին հոս ժամանելէն և պատրաստ մը կատարելէն Վեսուվի չրջակայքը մէջ։ Իսաւարտ թագաւորը 20,0000 ֆր. նուիրեց Վեսուվի զոհերուն։

ՄԻԼԱՆ.— Իտալիոյ թագաւորը և թագուհին հոս ժամանելէն Միլանի միջազգային արուեստանոցներուն բացումը կատարեցին։

ԹՕՐԻՈ.— Ճարտի կայսրը 200,000 ֆէն նուիրեց Սան Ցրանչիսքոյի երկրաշարժէն մեռածներուն համար։ Զինուորները ալ 100,000 թաղ նուիրեց։

ԱԹԷՆՔ.— Հերմէս Սիլլոպոսին անդամ Մ. Բայիս Ս. հանդիսացաւ սուսերախաղի մէջ, իսկ Բոպերթ Քուլէճի ներկայացուցիչ Մ. Տորիոս քար արձակելու մէջ։ Նշմանակելի է յաղթութիւնը, վասն զի 100 էին 850 օտարի դէմ։ Պոլիս նշանակելի տեղ մը բռնեց յաջողութեանց մէջ։ Այսօր չունեցան։ — Նաւարանի մէջ՝ Բատարիք, լողալու մէջ՝ Աւստրիացի մը, վազքի մէջ՝ Ամերիկացիք և Անգլիացիք, ծանր առարկայ վերցնելու մէջ՝ Աւստրիացի մը։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՈՒՄ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1108 Ապրիլ 15 չաթաթ)

ՅՈՒՐԱՆ

Էնգլիական Առաջին տեսակ	40½-41	ֆր.
» երկրորդ »	39½-40	»
Մարսիլիա »	35-38	»
Զուիցերիա »	32 34	»
Սէրբ առաջին, տեսակ	41-41½	ֆր.
» մէջին տեսակ	39½-40½	»

Այսօր ժամանեց 10 վագոն ցորեն Ա. նաւով։

ԱԼԵՒԻ

Ջեղակաղ քշրմա Ա. պարէջ	74	գր.
» » Բ. »	71	»

ԲՈՒՅ

Օրուան 19 ֆարա։

ԳԱՐԵ

Բէօսանէնէ 14¼-14½ ղրշ. գրիւռ

Մէկ չաբթուան ժամանած ապրանքը ցորեն Անատոլ 51 վագոն, Իսպարկ 6500) գրիւռ, ալիւր արտասահմանէ 6700 պարկ, Անատոլուէ 600 պարկ։

ՏՕՔԹ. ԴԱՒԻԹ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ ազգէ կարգացէք Դ. երեսը

ՍԻՐԱԿԱՆ ԱՌՕՐԵԱՅ ԹԵՐԹՈՆԸ — 46 —
ԳՐԵՑ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՄԻՐԻԼ ՎԷՐՆ ՍԻՄՈՆ ԶԷՈՒԼԻԿՅԱՆ

ԱՐՏԱՌՈՑ ԿՏԱԿ ՄԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱ.
ՕՎԻՏՕ ՖՕԼԻԻ ՍԱՀՈՒԴՈՒՆԸ

Գիշերը աղէկ չանցաւ։ Տենդը դարձեալ եկաւ և տուեց մինչեւ առաւօտ և չատ քրտնցուց հիւանդը։ Այսու հանդերձ կոկորդի ցաւը նուազած էր։

Օվիտա Ֆօլի չպառկեցաւ։ Անփութանալի ժամերը անցուց իր խեղճ բարեկամուհիին մնարին վերեւ։ Ո՞ր հիւանդապահուհին պիտի կրնար անոր պէս խնամք տանիլ և մնոր չափ հոգածութիւն և եռանդ չցուցել։

Հետեւեալ օրը, Լիսի Ուէկ հանդիսաւ քնացաւ։ Մայիս 9 էր և Հիւրէյնի սագախաղին հինգերորդ քըւեան պիտի նեռուէր Օսիդօրիսմի սրահին մէջ։ Օվիտա Ֆօլի իր կեանքին տասը տարիները կուտար հոն դանուելու համար։ Բայց հիւանդին քովէն կարելի է հեռանալ։ Այդ զաղափարին վրայ մտածել իսկ չէր ուզեր։ Միայն սա եղաւ որ Լիսի Ուէկ արթնցաւ և իր ընկերուհին քովը կանչելով բսաւ անոր,

—Բարի Օվիտա, խնդրէ մեր դրացիէն որ գայ և քու պաչտնդ կատարէ։

—Կ'ուզես որ Օսիդօրիսմ երթամ։

—Այո՛, կ'ուզեմ որ երթաս, ժամը 8ին պիտի ըլլար, այնպէս չէ՞։

— Այո՛։

—Լա՛ւ։ ուրեմն, քսան վայրկեանէն կուգաս։ Աւելի լաւ կը նախընտրեմ որ հոն ըլլաս և քանի որ կը հաւատաս թէ բախտաւոր եմ...։

—Կը հաւատամ մի, պիտի պառաւ Օվիտա Ֆօլի երեք օր առաջ։ Բայց այն օրը պատասխան չտուաւ։ Հիւանդին ճակատը համբուրեց և խնայ տրուաւ դրացուհիին, պառաւական կին մը որ եկաւ անկողնին մնարին քով դեռեւեցաւ։ Յետոյ Օվիտա Ֆօլի փողոց ելաւ, կառքի մը մէջ նստուեցաւ և Օսիդօրիսմ գնաց։

Ժամ եօթը քառասուն վայրկեան կ'անցնէր, երբ Օվիտա Ֆօլի հասաւ սրահին դրան առջեւ, ուր արդէն խըճողում կար։ Ներս մտնելուն պէս ճանչցուելով, ամէն օր սիսաւ հարցընել,

— Ինչպէս է Լիսի Ուէկը։

—Շատ աղէկ է, յայտարարեց Օվիտա Ֆօլի, խնդրելով որ թոյլ տան իրեն մինչեւ ութը յառաջանալ և յառաջացաւ։

Լիսի Ուէկի ոտը առուռան լրագրներուն կողմէ բացարձակապէս հաստատած ըլլալով, նեկիաներէն չատեր զարմացան անոր մտերիմ բարեկամուհիին Օսիսօրիսմ գալուն, առանց սուպի զգեստ հագնելու։

Ժամը 8ին սասը վայրկեան մնացած, Արտաուց Ակումբի նախագահն ու անդամները Տեար Դորնպրօքի հետ երեւցան բեմին վրայ և սեղանին առջեւ նըստան։ Քարտէսը դրուած էր նստարին աչքերուն տակ։ Երկու քուեանները դրուած էին հոն։ Հինգ վայրկեան, ժամը 8 զարկաւ։ Ցանկարծ որոտագին ձայն մը խղեց լռութիւնը, որ հաստատուած էր մեծ դժուարութեամբ։ Այս ձայնը նաւապետ Եուրիքէնին էր, որ խօսք կ'ուզէր պարզ դիտողութիւն մը ընելու համար։ Արտոնութիւն տրուեցաւ իրեն խօսելու։

—Ինձի կուգայ որ, Տէր Նախագահ, ըսաւ ձայնը հեղգնոտ բարձրացնելով, հանդուցեալ Հիւբրպտնի կամքին ճշդիւ հաստակերպելու համար պէտք էր որ այս հինգերորդ քուեան չնուռուէր, քանի որ հինգերորդ խաղացողը ի վիճակի չէ...։

—Այո՛, այո՛, պոռացին Եուրիքէնի մօտ գտնուած մարդիկը։

Պոռացողներուն մէջ կար նաև այն որ առջի օրը Օվիտա Ֆօլիի տան առջեւ կը գտնուէր Եուրիքէնի հետ։

—Լռէ՛, պոռաց նաւապետը։

—Լռե՞մ։

—Այո՛, անմիջապէս։

Եուրիքէնի ընկերը համակերպեցաւ։

— Եթէ այս առաջարկութիւնը կ'ընեմ, առնցուց Եուրիքէն, պատճառը սա է որ հինգերորդ խաղակիցը ո՛չ այսօր ոչ վաղը պիտի կրնայ մեկնիլ։

—Ո՛չ ալ ութ օր ետքը, պոռաց ներկաներէն մէկը սրահին խորէն։

—Ո՛չ ալ 15 կամ 30 օրէն, աւելացուց Եուրիքէն, քանի որ այս առաւ, ժամը 5.47ին մեռաւ։

Երկարատեւ մրմունջ մը հետեւեցաւ այս յայտարարութեան, որուն յաջորդեց խլական ձայն մը, որ երեք անդամ կրկնեց,

—Սա՛լ է, սա՛լ է, սա՛լ է, քանի որ եւ, Օվիտա Ֆօլի, ակէ 25 վայրկեան առաջ մեկնեցայ Լիսի Ուէկին քովէն որ աղէ առաջ է։

Այն ատեն ադմուկը վերսկսաւ և Եուրիքէնի խումբը նոր բողոքներ բրաւ։

Ինչ որ ալ ըլլար, դժուար էր նկատի առնել Հօն Եուրիքէնի դիտողութիւնը։ Այսու հանդերձ, մարդը պընդեց նորէն, սա տարբերութեամբ որ այս անգամ բարեփոխեց իր խօսքերը հետեւեալ կերպով։

—Շատ աղէկ, ըսաւ, խնդունինք որ հինգերորդ խաղակիցը մեռած չէ, բայց անոր առողջական վիճակը աղէկ չէ։ Ուստի, այս պատճառաւ, կը խնդրեմ որ ենթի առաջնութիւն տրուի և քուեանքերուն արդիւնքը, որ քանի մը վայրկենէն պիտի ծանուցուի, յատկանայ վեցերորդ խաղակիցին, որ այնուհետեւ հինգերորդ դասակարգուած կ'ըլլայ։

Նորէն ժիսոր բարձրացաւ Հօն Եուրիքէնի այս առաջարկին վրայ, որուն այժ կուտային իր մարդիկը։ Վերջապէս Տեար Դորնպրօքը յաջողեցաւ հանդարտեցնել ամբոխը և երբ լռութիւնը վերահաստատեցաւ,

— Մր. Հօն Եուրիքէնի առաջարկը, ըսաւ, կտակարարին կամքին սխալ մեկնութեանը վրայ հիմնուած է և սագախաղին կանոններուն կը հակասէ։ Ինչ որ ալ ըլլայ հինգերորդ խաղակիցին առողջական վիճակը, իմ պարտականութիւնս է Մայիս 8ին քուեանքերուն արդիւնքը ծանուցանել ի հաշիւ Լիսի Ուէկին։

(Շարունակելի)

ՆՈՐԱՀՆԱՐ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԶՈՐ ԲԻԼ

Տունքբս, գրասենեակներու և տանէն կարգի հանրային հաստատութեանց ինչպէս նաեւ մասնաւոր և հանրային կառքերու մէջ գործածուելու նպատակով Ֆրանսայի մէջ պատրաստուած այս Զոր Բիլը (զանգակ sonnerie) իր օգտակարութեան և անգադաելի առաւելութեան տեսակէտով կը դերազանցէ մինչեւ հիմա եկած բոլոր իր նմաններու։ Ուստի կը յանձնարարուի պէտք ունեցողներուն վերոյիշեալ Ֆրանսական նոր գիւտ չոր Բիլին առնել։

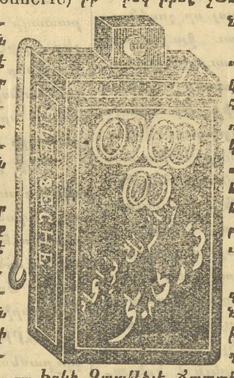

Այս նորանոր «Զոր Բիլը» չնեղնելով իր մէջը ոչ գինգօ, ո՛չ աղ, ո՛չ հողէ կամ ապակիէ չինուած գործիներ և ո՛չ ալ չգիտնալիք հեղուկներ, ո՛չ ապչէն և ո՛չ ալ պղտէն բնաւ չի ազդուիր եւ հեռաւ։

Միակ կեդրոնատեղին է.— Էսկի Զապթիէ Ճատէօի, Ցովհաննէս Փափազեանի «Մամուլքը Օսմանիէ» վաճառատունը, թիւ 57—59։ 1—10

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ի, ԱՑՑԵԼԵՑԷ՛Ի, ՊԻՏԻ ՕԳՏՈՒԻՐ
Երիտասարդներու ճշմարիտ խորհրդատուն
ՏՕՔԹ. ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ
ՄԱՆԱԳԻՏ
ԱՓՈՐԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄԻԶԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
Ամեն օր, բաց ի Կիրակի օրերէն, կը գտնուի Պէրպէրեան դեղարանը, Կէսթի Փատա Պոշի ժամը 3ին մինչեւ 6, եւ Պանճեա-Գալաթա Մէրճիմէքճեան - Պիանճի դեղարանը ժամը 7ին 11։
Ուրբաթ օրերը ձրի
երկու դեղարանցներուն մէջ ալ
Տօքթ. Գարլօ Յակոբեան, իր բազմամեայ փորձառութեամբ և եւրոպական ամէնէն նշանաւոր բժիշկներուն կիրարկած մէթոտներով, արագապէս և առանց ոնէ հետք թողելու կը դարմանէ ամէն տեսակ ափրոդիտեան խնդիրներ, ինչպէս Չէրմամզուութիւն (պէլ օղուգլուղ), կուր միլիդէռ, ցանգրը մու և սիֆիլիս (ֆրէնկի), սերմնատոսութիւն, երազափարութիւն, առնական անկարգութիւն, և մանաւանդ երիտասարդներու և ծերերու յատուկ դժուարամիզութիւն (ուրդրեսիսման իւտէդրալ եւ Իբէդրոֆի տը բրուդաղ)։
Ներողայէ բերել ասած նորանոր գործիքներով, վերոյիշեալ հիւանդութեանց յատուկ ամէն տեսակ վիրահատական գործողութիւն կը կատարէ արագ և առանց ցաւ պատճառելու։
Մանրադիտակեան (միքրոսքոփիք) զննութիւնք տիզդիտեան ախտերու մասին և անոնցմէ ազատ մնալու միջոցներու կիրարկում։
Աւելորդ չէ ըսել թէ առաջին այցելութիւնը միշտ ձրի է։ 15—50

ՍԱՏԱԴԱԹ
ՀՈԶԸՐ ԷԼՊԻՍԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
Զարուն էկպիրսէ պօսրուլ խանը
սքրուճիճեսի, ճօմքրօ 30

Լն ա՛լա քամալարան ի՛մալ օլունուզ մաղազամըզդա ֆիրութի օլունան ըմալլամա վէ հազըր էլպիսէլեր մէքանէք վէ զէրֆիէթի ճիւէթլէ բաղպէքը ումուիլէէ մաղնար օլմուշ ըր։ Իշլու մաղազատա հէր նէվ սոն մոտա էրքէք վէ չօճուք էլպիսէլերի մէվճուտ օլմաղա մէէչրիֆէ բաղպէք պուլուրճադ զէվաթը քիրամըն մէմնուն գալանգալրը թէէմին օլունուր։ ՖԻԱԹ ՄԱԳԹՈՒ. միւրէբիլեր իշլու մաղազամըզդն պիկէր մաղազալարատա թէֆէրրիւզը իյիւն (30) նումէրօրնա վէ ՍԱՏԱԴԱԹ նամրնա արզգաթ իրէմիլերի թէվսի օլընուր։
ԲՕԼԻԽԵՐՕՆ ՔԱՐԻԵԱՏԱՔԻՍ
10—50 ԼՎԷ ԷՎԼԱՍԸ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ

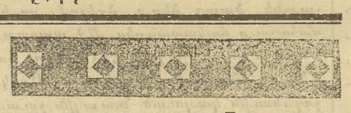

ՀԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱԿՈՒԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք ազատ մնալ չատ մը հիւանդութիւններէ որոնք բերնի միջոցաւ կ'փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ ճերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերնին, լնտերուն ու ակռաներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփոխուի ու փոել ակռածներն ալ բժշկուին, դիմեցէ՛ք
ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՍՈՐԸ

որ Բաղդէօրեան դրութեամբ պատրաստուած մնուշոնամ և հականեխական է, լինեռուն մէջէն մինչ բորքները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խոչափողին թարախալից նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն ասասիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլաֆ Պէնէ-տիֆրիցի մէջ թրջուած կտոր մը բամբակով։

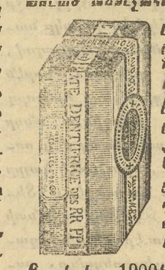

Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր ալիսարի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարց այս ակռայի դեղերը անմահ հռչակուեցան, և այս կարեւոր Վարչութեան Տնօրէնը արուեստահանդէսին Ժիւրիի անդամ անուանուելով, դերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 30—3

ՏՔԴ. Յ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
Մասնագէտ բժիշկ, մորթի, գաղդիական ախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական գործարաններու եւն. հիւանդութեանց։
Յիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գալաթիայի նահանգին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վերոյիշեալ հիւանդութիւնները այնպէս տարածուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Եւրոպայի այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր բրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին մէթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէյօղլը Բարմաք գաբաս., թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պահէճ Դարու Մրճքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որպէսի ալ հինած ըլլան։
Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատները։

Յուսեսագիտական գրասենեակ Ապահովագր. տեղեկատուութեանց
(Bureau Technique de Renseignements d'assurances)
Սթամպոլ, Սուլթան Համամ, Բասած Գաբրրոնը Օղլու, թիւ 33
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ

Իր տեսակին մէջ առաջին անգամ ըլլալով գոյութիւն ունեցող այս գրասենեակը՝ ապահովագրական իրաւագիտութեանց հմուտ փաստաբաններու և փորձառու ապահովագրիչներու վարչութեան ներքեւ կազմուած ըլլալով՝ կը ստանձնէ ապահովագրական գործառնութիւններ առանց բացառութեան և կը տեղեկացնէ հասարակութեան ապահովագրութեանց հետ առնչութիւն ունեցող զանազան խնդիրները և ցոյց կուտայ յարմարագոյն ընտրութիւնը։

Հետեւաբար կը յորդորենք այն ամէն անձերը որոնք ապահովագրական ոեւէ գործառնութիւն մը ունին կատարելիք՝ տալուր դիմելէ առաջ օգտուիլ մեր նոր ձեռնարկին առաւելութիւններէն և մեր խնամքին յանձնեն իրենց գործերը, իսկ անոնք որ միջնորդներու (courtiers) ձեռքով կնքած են և կամ կը փափաքին կնքել իրենց ապահովագրութիւնները, կրնան այն միջնորդներուն միջոցաւ մեզ դիմել, որովհետեւ այս վերջինները կրնան պատուաւոր ըլլալ ամէն կերպով, բայց ազիտանալով եթէ ո՛չ միայ՝ գրեթէ միշտ ապահովագրութեանց գիտական հանգամանքները (La technique de l'assurance), կրնան առաջարկել այն տեսակ պայմաններ՝ որոնք ապահովագրուին միջոցներուն և դիրքին հետ համաձայն չընթանան, — ուրկէ յառաջ պիտի գայ անխուսափելիօրէն վնասակար արդիւնք մը։

Ապահովագրական Տեղեկատուութեանց արուեստագիտական գրասենեակի
Տնօրէն Տէր
ՄԻՀՐԱՆ ՁԻԹՃԵԱՆ ՎԱՀԱՆ ԵԿԱԻՕՖ

Մանօր.— Ապահովագրական տեղեկատուութիւններ, նպատակ ունենալով ապահովագրելը իրագեկ ընել, — առանց նիւթական փոխարինութեան են։ 6—50

ՄՕԶԱՅԻԳ ՎԷ ԱԼԶԸ
ԻՄԱԼԸՆԱ ՄԱԽՍՈՒՍ ՊԷՕՅԻՒՔ ՓԱՊՐԻՔԱ ՎԷ
ԷՏԷՎԱԹԸ ԻՆՇԱՒՑԻԷ ՄԱՂԱԶԱՍԸ
ՀԱՃԻ ՊԱՂՏԱՍԱՐ ՏԷՅԻՐՄԷՆՃԷԱՆ ՎԷ ՄԱԻՏՈՒՄԱԼԱՐԸ

Այազմա Գաբու ճաssեսկիճեսկ Թուղլանճրլարտա Թիւրպէի Շերիֆէ մուբբասրլ Նօ. 510 վէ Կալաբաստա Բէրճեմպէ Բազարբնտա Սօրկանճրլար իչերիսինճէ Նօ 2

Սօն տիթէմամէ պուխարլա քիւչատ լիթմէշ օլմուղումուզդ ֆապրիգամազատա, Եվրոպատան եէլդ լիթմէշ օլմուղումուզդ ուստալար վազրթասը իլէ իմալ լիթմէքքէ պուլունմուղումուզդ հէր նէվ մոզայիք-Զոյի վէ մոզայիք-մալթա, ներտիվէն պատասմաղը, ֆոտատ իլուն ոիմամ արմէ ուտուլի իւզրէ գազալամա, բուտրել արատրնա վօլթօ, տիվար իւսթիւնէ քիւբէյթէ, փարմաքլէդ, պապա վէ տաքարլարը հնվայի քատէմ խանէ վէ մուլուռք վէ թէքնէ թաշլարը՝ զարը իւէ պէրպէր, հավալ իլսն ֆիոկէ, վէ փէնեէրէ տասպանլարը վէ սայիրէնին մէթանէթի, էյլի գէն վէ միլմար վէ միւէնեռա էֆէնտիլեր թարթիքնատ թասարք օլանատղուս կէպի, ֆապրիքամըզ վէ մազազամըզ թարափքնատ տախի թէէմին իսիլմէքտէ տաբ։ Հէր տիւրլու մոզայիք իւզէրինէ տիփտրլ ալընըպ ազ միւտաէթ զարֆնատ թէոիմ օլանատղը կկպի, ինչտաթա ալիա քիրէմա, ալլը, չոյիտրոլիք, մէրմէր վէ Մարսիլիա թաշլարը, էնվայի թիւրլիւ չուվալ չիմէնթօլարը, էզմիլէէ պիրինճի նէվ քարագուշ մարքալը Լօնտան չիմէնթօսը տախի էհվլն ֆիթալա մազազամըզդա ֆիրուանթ օլունուր։ Մազազամըզդան իչիրա օլանան մալլէրի բէք էհվէն պիր իւզրլթէլ մահալինէ կէօնտէրմէքքէ օլուղումըզը տախի պալրճա իլան իսէրիզ։

Թաշրա օրիսրըշթը տախի քէմալը իչթիմամ վէ սիւրթիլ իսրա իսիլիր։

Տէրսատէթ ումումի պէրպէր վէ դահվէնի էմանթը քէթիիսուլրը եազրիանէսինին պու քէրրէ Սիրքէճիտէ Տէօրթ եօլ ազընատա էֆզալանանի Թիւրքիյէ իթթիսալինտէքի դահվէնին իսթիհնէ նագլ իտիրմիշ օլտուղը էմանթը մէրգումանուրն մալիսմի օլմագ իւզրէ իլանը ֆէյֆիյէթ օլունուր։
5 Նիսան 322

ԷՔԻԼԻՏԻՆԻ
ԲԻՍԵՐԸ ՀԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Աստիներու և կերպասներու վրայ գոյացած ամէն տեսակ բիծերն ու աբրասները հանելու համար միակ և անբաղդատելի դեղը։
Բոլոր օսմ. կայսրութեան համար ներկայացուցիչ
Ն. Է. ՔԱՄՓՈՆԱՍԻ
(Կալաթա, Միլլեր խան)
Գաւառներու համար վաճառողներ կը փնտռուին։ 6—50

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱԿՌԱՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ

Բերնին առողջութիւնը կ'ապահովէ

Ակռաներու հիւանդութիւնները և գլխաւորաբար փտումը հետզհետէ ընդհանրանալու վրայ են, ինչ որ բոլորովին անոնց ալլասելուն և ոչնչանալուն նշանն է։ Ասոնց պատճառն է վնասակար սնունդներու գործածութիւնը և մէյ մըն ալ ակռաներուն անխնամ պահուիլը։
Գիտենք թէ թթու սնունդները ակռային բանին կը վնասեն և պասաճառ կ'ըլլան որ փտին անոնք։ Շաքարն ալ, թթուի կը փոխուի, որով ակռաներուն կը վնասէ։
Որպէս զի ակռաները չեղծուին սնունդներու վնասակար ազդեցութենէն, պէտք է զանոնք մաքրել լաւագոյն փոչիով մը, ինչ որ մրուր չի թողուր ակռաներուն վրայ։ Բայց դժուար չանայ պէտք է հանքային փոչիներէ, որոնք ընդհանրապէս մարմարի կտորուանք, քարի փոշիրուք, եւն. կը պարունակեն, ու ակռաները քերծելու կը ծառայեն աւելի։
Գէտք է որ փոչին բանաւորն ըլլայ, այսինքն ծեռք յատկութիւն ունեցող, և կեղծուրիչ։
Լաւագոյն փոչին որ բոլոր այս յատկութիւնները ունի և ակռաները կը հերկկնէ,
ՀԷՑՏԷՐԻ ՓՈՇԻՆ
է, որ տիեզերական համբաւ մը ունի։
Սիրուանց. — Մաքքուվէլ դեղարան, Բերա, Ռուսական դեսպանատան կից։ 15—20

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ ՄԸ

Այս անգամ կիներն են որ օգտուեցան նոր Աչխարհի հրաշալի գիւտէն։ Հռչակաւոր Ամերիկացի կնախաբոյժ Տօքթ. Ժ. Ֆլոսրը ալխատակցութեամբ դարեակի մը Մէյսլը Ռրչի հրատարած է Պոմ աք ֆիկ (Baume de figues) անուամբ դեղ մը որ դուրսէն դրսնածուելով առանց գործողութեան պէտքը զգացնելու բնականօրէն կը մաքրէ և կը դարմանէ արգանդի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, նոյն իսկ արգանդի անկում (prolapsus) որպէսզի որ հինցած ըլլան և առանց ցաւ պատճառելու, ինչ որ կարեւորն է, մինչդեռ բժշկական ոեւէ գործողութիւն տանգին դրամի դուռ բանալէ վերջ անարդիւն և չատ անգամ վտանգաւոր և նոյն իսկ մահաբեր կ'ըլլայ։
Կը յանձնարարենք ուրեմն տառապող կիներուն փորձել անգամ մը Պոմ աք ֆիկը որուն գործածութեան եղանակը ամէն մէկ տուփերուն մէջ կը գտնուի բոլոր գլխաւոր դեղագործներուն քով։
Société de Bienfaisance mutuelle des femmes Jolliet. Ill. U. S. A.
Աֆիոն-Գարահիսարի դեղագործական Ղուլաս էֆ. Տէր Գէորգեան
Ներկայացուցիչ Ռ. Սալաքեանց
Կ. Գոլիս Ալբը Բարմագ խան 9—15

ՎԱՍՍԱՇԱՊՈՒՀ ԹԱՇՃԵԱՆ
Ա.Տ.Ա.Մ.Ն.Ա.Բ.Ո.Յ.Ժ
Վկայեալ Կայս. Բժշկ. վարժարանէն եւ պատուական ատամնաբոյժ
Ազգ. Հիւանդանոցի
Այս անգամ իր բնակարանը Լանկայ Թուլումպայ Մէյտանը թիւ 64 իր նոր տունը փոխադրած ըլլալով, կը խնդրէ ազնիւ յանախորդներէն որ հաճին պէտք եղած ժամանակ դիմել վերոգրեալ հասցէին։
Մեծ խնամքով կը դարմանէ փտած ամէն տեսակ ակռաներ և լինտի տեսակ տեսակ հիւանդութիւններ, նոյնպէս վերջերս Եւրոպայէ բերել տուած գործիքներու միջոցաւ խիստ ճարտարօրէն կը պատրաստէ և կը դնէ ոչ-նկնին յար և նման արհեստական ակռաներ։
Ինչպէս մինչեւ ցարդ, այժմ ալ կը չարունակէ իր այցելութիւնները չորքը երկու օր կէս օրէ վերջ Մաքրիգիւղ Սթամպոլ Շատէօի, Սեպեճան էֆ. Թէրզեանի դեղարանը և Սամաթիայ Պողոս էֆէնտի Անուշեանի դեղարանը։
Կը գտնուի նաև ամէն Բ. եւ Ե. օրերը կէս օրէ վերջ մինչեւ 11 Պահէճ Դարու, Իքի Բարուլու դեղարանը։ 50—45

Ի՞ՆՉ ԿԵՐԾՆԵՄ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսուան ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հեւամաս կ'ըլլան, ինչ որ չատ բնական է, քան որուժ, մայրական կաթը օրէսի ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւ անբուսական կը դառնայ տղաք ուժավիգնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տ.Բ. Ֆուլիէ նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը- երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Հասարակութիւններն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԻՆ չոքալի պէտ խիստ քաղցրահամ է և մինչեւ ժամանակ վերջին ասասիճան սննդարար ու կազդուրիչ։ մայրական կաթին կրկին անգամը անուն կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'աճին, կը կայտառանան, չուտով տաքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու տարուայ կը հասնին։
Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆով մեծացող տղաք, քաջառոյգ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։
Ամէն հասակէ անձինք անկրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծնմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին ասասիճան այժ, սնունդ և կորով կուտայ։
ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՆԻՆ կը ծախուի Կ. Գոլոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 16—26

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ
ԹԷՏԱՎԻՒ ԳԱԹԻՍ

Տօքթօր Էվվանգիոն Էվրօպատա իրա իթթիկի սօն սեյեսանթնատ թըպկա եէնի մուվաֆֆագիյէթլէր էլտէ իթմիշ օլմաղա մուսմիլէյ տախիլէն միաէլի վէ պէսարլէյլէրի իրամ իսէ-էէք ազբը իլանլար վէրմէքտիր պիր հաՖՖա զարֆնատ պէլ սօղուգլըզընը գաթիէն թէտավի իսէր։ Թէրէսուտա խէնէլերէն իւբրեթը թէտավի խատթալզգ քեսմիրէն մինանէթի օլուգատան սոնրա ալընը։
Դայէթ եէնի վէ էվրօպատա թաթպիգ օլընան սօն ուսուլ իլէ ֆրէնկի խատթալզընը մուվաֆֆագիյէթը թատ իլէ թէտավի էսէր։ հէր կիւն սատթ սէրթնէն օնա գատար կալթատա, Սանդրգեբլրատա Գարագուշ Օթելինին գարյուսընատա լամպանը սիւքքանընը իւղէրինէ 97 նումէրալը քէնտ թէտավիսնէսինէ պուլունուր 50—16